

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

**Problematika společného oddlužení
manželů**

Zpracoval: Ing. Marek Pícha

Plzeň 2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Plzeň, srpen 2014

.....

Ing. Marek Pícha

Děkuji vedoucímu diplomové práce JUDr. Zdeňku Vlčkovi
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

1.	Insolvenční řízení v teoretické rovině	10
1.1	Předmět úpravy Insolvenčního zákona	10
1.2	Vynětí z osobní působnosti.....	10
1.3	Vymezení některých základních pojmů insolvenčního zákona.....	12
1.4	Zásady insolvenčního řízení	13
1.5	Úpadek jako základní podmínka pro aplikaci insolvenčního zákona.....	14
1.5.1	Hrozící úpadek	16
1.6	Způsoby řešení úpadku	16
1.7	Účastníci insolvenčního řízení.....	17
1.8	Procesní subjekty	17
1.8.1	Insolvenční soud.....	18
1.8.2	Insolvenční správce	19
1.8.2.1	Odvolání a zproštění insolvenčního správce.....	20
1.8.2.2	Ustanovení insolvenčního správce do funkce a odmítnutí funkce	21
1.8.2.3	Výjimky z rotačního systému	22
2.	Oddlužení	24
2.1	Charakteristika oddlužení	24
2.2	Aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení.....	25
2.2.1	Dluhy z podnikání	27
2.3	Lhůta pro podání návrhu na povolení oddlužení	28
2.4	Oddlužení řešené plněním splátkového kalendáře	28
2.5	Oddlužení řešení zpeněžením majetkové podstaty.....	30
2.6	Důsledky nevyhovění podmínkám oddlužení	31
2.7	Osvobození dlužníka od placení neuspokojených pohledávek	32
2.7.1	Osvobození při splnění schváleného oddlužení	32
2.7.2	Osvobození při nesplnění schváleného oddlužení.....	33

2.7.3	Účinky osvobození	33
3.	Společné oddlužení manželů ve světle reálných případů	35
3.1	Vstup do společného oddlužení manželů v režimu úpravy účinné do 31. 12. 2013	35
3.2	Vstup do společného oddlužení manželů v režimu úpravy účinné od 1. 1. 2014	39
3.3	Režim společného oddlužení manželů	40
3.4	Zacházení s dřívějšími insolvenčními věcmi manželů	42
3.5	Rozvod manželů v rámci společného oddlužení manželů	42
3.6	Úmrtí jednoho z manželů ve společném oddlužení manželů	47
3.7	Problematika situací, kdy insolvenční návrh podá jen jeden z manželů	52
3.7.1	Přihlášení pohledávky	52
3.7.2	Právní osud přihlášených a nepřihlášených pohledávek	55
3.7.3	Spoluúčast manžela na oddlužení	56
3.8	Rozhodnutí o neschválení oddlužení	59
3.9	Společně oddlužení manželů a majetek náležející do majetkové podstaty	60
3.9.1	Majetková podstata	60
3.9.2	Společné jmění manželů nacházejících se ve společném oddlužení	62
4.	ZÁVĚR	71
5.	RESUMÉ	78
6.	SEZNAM LITERATURY	79

ÚVOD

Diplomová práce coby stěžejní písemný projev studenta je vyvrcholením jeho snahy v rámci magisterského studia. V tomto smyslu je tak přistupováno i k této práci, jejímž tématem je „Problematika společného oddlužení manželů“. Ve smyslu hloubky zpracování se jedná o fundované a nikoli diletantské proniknutí do problematiky oddlužení manželů, které je součástí oddlužení jako takového, spadajícího do insolvenčního řízení, jenž je samo jednou z mnoha větví obchodního práva. Tato diplomová práce je koncipována tak, aby poskytla zásadní informace nejen v rámci přiblížení podstaty insolvenčního řízení, ale také s ohledem na záležitosti bezprostředně související s možnými případy, které společné oddlužení manželů v praxi přináší, což je reflektováno už v samotné struktuře práce. Oddlužení je relativně novým institutem zakotveným v Zákonu č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) – dále též jen jako „Ins.Z.“ Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 1. 2008, prošel několika novelizacemi, přičemž poslední, která byla provedena zákonem č.294/2013 Sb., se datuje k začátku roku 2014, kdy nabyla i účinnosti (1. 1. 2014). Tato okolnost měla významný vliv na obsah této práce, neboť se jednalo o novelu Ins.Z., kdy došlo k zakotvení institutu společného oddlužení manželů přímo do Ins.Z. Proto je možno se velmi často v následujících kapitolách setkat s dvojitým pohledem na různá specifika oddlužení manželů, a to tedy z hlediska úpravy účinné do 31. 12. 2013 a úpravy po zmínění novelizaci, tedy právní úpravy účinné od 1. 1. 2014. Tato dvojkolejnost provází takřka celou praktickou část, neboť uzákonění společného oddlužení manželů s sebou přineslo i mnoho změn, co se např. vymezení právního postavení samotných manželů dlužníků týká. Před novelizací bylo postavení manželů dlužníků utvářeno výhradně judikaturou, aby po novelizaci na jejich postavení bylo nahlíženo jako na postavení nerozlučných společníků, kdy se považují za dlužníka jediného. O tom ale až v dalších kapitolách.

Vedle konkursu a reorganizace se oddlužení nabízí jako jedna z forem řešení úpadku dlužníka. Co to vůbec úpadek je, jak ho zákon definuje a co je vlastně podstatou samotného insolvenčního řízení, tak o tom, ale i mnoho dalším pojednávají úvodní kapitoly. V nich je zaměřeno na insolvenční řízení z teoretické roviny. Tento teoretický základ je nezbytným předpokladem pro zevrubnější a i sofistikovanější proniknutí do problematiky společného oddlužení manželů a

leckdy i nejasných či komplikovaných situací s touto problematikou spjatých. Zprvu bude možno se setkat s vysvětlením insolvenčního řízení jako takového, jehož podstata vyplývá z předmětu Ins.Z. Tyto úvodní kapitoly dále zahrnují informace o tom, na jaké subjekty úprava obsažená v Ins.Z. dopadá či nedopadá. Úprava Ins.Z. je postavena na některých základních zásadách a pojmech, které jsou formulovány v podkapitole následující po zmíněné exempci neboli vyněti z osobní působnosti zákona. Dále bude vysvětlen již zmíněný termín úpadek a hrozící úpadek, které jsou základní premisou jakéhokoliv insolvenčního řízení. V této souvislosti bude prvně odkázáno na judikaturu neboli na soudní rozhodnutí, která jsou pro všechna insolvenční řízení klíčová a která budou provázet celou práci, neboť na jejich základě je postaven základ určitých otázek vplynuvších z neupravených dílčích oblastí insolvenčního práva. Poté se bude možno dozvědět, jak už bylo ostatně naznačeno výše, že oddlužení není jediným možným způsobem řešení zjištěného úpadku. Další obsáhlejší částí je detailnější pohled na jednotlivé účastníky insolvenčních řízení, resp. na ty zřejmě hlavní – insolvenční soud a insolvenční správce, u nějž se pozastavíme nad tím, jak a kdy je ustanoven do funkce a jak z ní může být odvolán či zproštěn. V teoretické pasáži v poslední řadě, nikoliv však z pohledu důležitosti, je pojednáno již o samotném oddlužení. Zde se nabízí relativně vyčerpávající zaměření na různé aspekty oddlužení. Zcela účelově piši relativně vyčerpávající, protože problematika oddlužení a všech možných úhlů pohledu na jednotlivé otázky s ním spjatých by vydalo na jednu takovou obsáhlou práci, ba dokonce možná i na rigorózní práci. Tato poslední část týkající se oddlužení z teoretické roviny bude zaměřeno na jeho charakteristiku, na to, v jaké lhůtě a kdo je aktivně legitimován k podání insolvenčního návrhu s návrhem na povolení oddlužení či jaké skutečnosti k jeho povolení brání. V neposlední řadě je zaostřeno na obě formy řešení oddlužení, na jejich specifika a též na ukončení procesu oddlužení vyústěné v osvobození dlužníka od zbytků dluhů, popř. jeho neosvobození.

Teoretický podklad z prvního uceleného celku poslouží k porozumění následující části věnované případům z praxe, které se vážou na společná oddlužení manželů. Tyto případy, jdoucí ruku v ruce vždy s nějakou konkrétní problematikou, jsou podrobeny zevrubnější analýze, a to nejen z pohledu faktického, ale i hlediska právního, legálnosti, případně legitimnosti. V této praktické části zacílené výhradně na společné oddlužení manželů se nejdříve

dozvíme, jakým způsobem byl možný vstup do společného oddlužení manželů v režimu úpravy účinné do 31. 12. 2013 a jaké změny tato problematika doznala s účinností novelizace Ins.Z. provedené zákonem č.294/2013 Sb. V této souvislosti úvodní podkapitoly zahrnují i podstatu režimu společného oddlužení z pohledu obou právních úprav a samozřejmě přechodná ustanovení. Poté již následuje konkrétní případ z reálného života, a to jaký má vliv a jaké konkrétní důsledky plynou, nebo by měly plynout, ze situace, kdy dojde k rozvodu manželů nacházejících se v jejich společném oddlužení. V rámci tohoto případu je vedle rozvodu dlužníků a vlivu této skutečnosti na řízení, zaostřeno i na otázku duplicitního přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení. Obdobnou právní skutečností je úmrtí některého z manželů dlužníků, se kterým jsou spojovány též určité právní účinky na dosud probíhající insolvenční řízení. O nich je diskutováno ne jinak, než opět v souvislosti s insolvenčním případem z praxe, společně s odkazy na rozhodování Vrchních soudů utvářejících právní věty mající vliv na další obdobné případy v budoucnu. Ač to s sebou nese takřka výhradně negativní účinky, tak v praxi dochází nezdědky k tomu, že insolvenční návrh na povolení oddlužení podá jen jeden z manželů. O tom a o mnohém dalším, co se k tomuto tématu váže, pojednává další část práce. Posledním komplexnějším tématem je otázka majetku v rámci společného oddlužení manželů, včetně společného jmění manželů, a to z pohledu staré právní úpravy, za které byla zahájena drtivá část insolvenčních řízení a i z pohledu aktuálně účinné právní úpravy.

Poslední kapitolou práce je závěr, v němž jsou kategoricky shrnuty její hlavní body, popřípadě hodnotové interpretační výsledky zkoumání problematiky společného oddlužení manželů. Jako poslední je k dispozici seznam literatury, která dala základ pro praktickou, tak zejména pro teoretickou rovinu práce.

Plzeň, srpen 2014

.....
Ing. Marek Pícha

1. Insolvenční řízení v teoretické rovině

Pro pochopení hlubší analýzy tématu společného oddlužení manželů je nutné se nejdříve podívat na insolvenční řízení v obecné teoretické rovině. V této části bychom měli zjistit, co je předmětem Ins.Z. a tím vlastně insolvenčních řízeních samotných, dále získat přehled o základních pojmech, které doprovází insolvenční řízení či v neposlední řadě poznat, jakými zásadami jsou provázána insolvenční řízení. Posléze přijde na řadu zaměření se na oddlužení coby jedné formy řešení úpadku dlužníka. Po absolvování tohoto teoretického exkurzu bude možné přikročit k problematice společného oddlužení manželů – k jeho specifikům jak z pohledu teoretického, tak z konkrétních případů nejen soudní praxe.

1.1 Předmět úpravy Insolvenčního zákona

V úvodním ustanovení zákon tradičně vymezuje předmět úpravy, tj. okruh společenských vztahů, na které zákon dopadá. Kromě úpadku jím lze po vzoru zahraničních úprav nově řešit i hrozící úpadek dlužníka tak, aby byly uspořádány jeho majetkové vztahy k osobám dotčeným těmito krizovými jevy, především k jeho věřitelům. (Kozák et al. 2008, s. 5 – 8). Takto ohlášený účel zákona lze vedle konkursu, jako dosavadního způsobu řešení úpadku, dosáhnout také prostřednictvím nově zavedených institutů reorganizace a oddlužení. Výslovnou deklarací možnosti oddlužení dlužníka (§ 1 písm. b) Ins.Z.) je zdůrazněna ambice poskytnout čestnému a poctivému dlužníkovi šanci vyjít z procesu úpadekového řízení oddlužen.

Cílem insolvenčního řízení je co nejvyšší, ale zásadně (na rozdíl např. od exekuce nebo likvidace) poměrné uspokojení dlužnickových věřitelů. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

1.2 Vynětí z osobní působnosti

V souladu se zásadou teritoriality stát prostřednictvím Ins.Z. vykonává svou působnost nad všemi osobami, fyzickými i právnickými nacházejícími se na jeho území. (Kotoučová et al. 2008, s. 176 – 178). Exempce neboli vynětí

z této osobní působnosti je upravena v § 6 Ins.Z. a insolvenční soud k němu přihlíží z úřední povinnosti, přičemž nemožnost aplikace Ins.Z. působí vůči některým osobám absolutně (§ 6 odst.1 Ins.Z.), kdežto u jiných osob je vyloučení z působnosti Ins.Z. časově omezena (§ 6 odst.2 Ins.Z.). Mezi absolutní výjimky patří taxativně vymezený okruh osob, a to

„a) stát

b) územní samosprávních celek (to však neznamená, že by insolvenčním řízením nebylo možno postihnout majetek, který územně samosprávních celky, např. kraje, svěřily do správy svých příspěvkových organizací např. nemocnic; „v takovém případě se na takový majetek pro účely konkursu pohlíží jako na majetek příspěvkové organizace kraje“ (Kotoučová et al. 2008, s. 177)),

c) Česká národní banka,

d) Všeobecná zdravotní pojišťovna,

e) Fond pojištění vkladů,

f) Garanční fond obchodníků s cennými papíry,

g) veřejná vysoká škola,

h) právnická osoba, jejíž veškeré dluhy v době před zahájením insolvenčního řízení převzal nebo se za ně zaručil stát, popř. některý vyšší územní samosprávních celek, tzn. kraj (nikoli obec, jež je základním územně samosprávních celkem).“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 6 odst. 1).

Zařazením subjektů označených pod písm. a) až h) mezi subjekty, jež jsou vyňaty z působnosti Ins.Z., je akceptován právní stav založený zvláštními právními předpisy upravujícími specifické majetkové postavení a funkce těchto zákonem zřízených subjektů (čl. 98 Ústavy a zák. č. 6/1993 Sb., o České národní bance; dále § 3 zák. č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky; § 41 a násl. zák. č. 21/1992 Sb., o bankách.; § 128 a násl. zák. č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu a § 101 odst. 6 zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách). (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Od úpravy, která vylučuje osobní působnost Ins.Z. pro určité osoby (jejichž veškerý majetek nepodléhá režimu Ins.Z.), je nutno odlišit úpravu obsaženou v § 208 Ins.Z., podle níž do majetkové podstaty nenáleží určitý

majetek pro své účelové určení. Jde např. o rezervy finančních prostředků určených k vypořádání důlních škod, které jsou podnikatelé provozující hornickou činnost povinni vytvářet podle § 37a zák. č. 44/1988 Sb., o ochraně využití nerostného bohatství. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Ustanovení § 6 odst. 2 Ins.Z. upravuje časově omezené výjimky z působnosti Ins.Z., který nelze použít, jde-li o opět taxativně určený okruh osob, a to:

„a) finanční instituci, po dobu, po kterou je nositelem licence nebo povolení podle zvláštních právních předpisů, upravujících její činnost

b) zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního právního předpisu (zák. č. 280/1992 Sb., o rezortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách), po dobu, po kterou je nositelem povolení k provádění veřejného zdravotního pojištění

c) politickou stranu nebo politické hnutí v době vyhlášených voleb podle zvláštního právního předpisu.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 6 odst. 2).

1.3 Vymezení některých základních pojmů insolvenčního zákona

Formulaci základních pojmů, které Ins.Z. využívá v řadě svých ustanovení, je možno nalézt v § 2 Ins.Z. Pro potřeby pochopení problematiky nejen společného oddlužení manželů, ale i insolvenčního řízení v obecné rovině, je záhodno si nějaké takové pojmy blíže osvětlit.

- „insolvenčním řízením se rozumí soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení;
- insolvenčním návrhem je u insolvenčního soudu podaný návrh na zahájení insolvenčního řízení;
- majetkovou podstatou je chápán majetek určený k uspokojení dlužnickových věřitelů;
- osobou s dispozičními oprávněními je ta osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně

všech oprávnění, ze kterých se skládá.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 2 Ins.Z.). Co se rozumí nakládáním s majetkovou podstatou a kdo je (v závislosti na průběhu řízení, způsobech řešení úpadku a vlastnictví majetku náležejícího do majetkové podstaty) osobou s dispozičními oprávněními, definuje Ins.Z. v § 228 a § 229.

1.4 Zásady insolvenčního řízení

Ins.Z. přináší novou komplexní úpravu českého úpadkového práva, jenž obdobně jako jiné kodexy (např. Obč.Z. nebo Obch.Z.), stojí na vlastních zásadách, které jsou vymezeny v § 5 Ins.Z. a poskytují jakýsi návod na výklad dalších ustanovení Ins.Z. Mezi tyto zásady patří:

a) zásada spravedlivosti řízení, nebo-li zákaz nespravedlivého poškozování či nedovoleného zvýhodňování účastníků řízení,

b) princip rychlosti a hospodárnosti řízení,

c) princip co nejvyššího uspokojení věřitelů,

d) zásada rovných (rovnocenných) možností věřitelů, jež je vyjádřena i v čl. 96 odst. 1 Ústavy

- tato zásada nelze chápat absolutně, tzn., že platí jen pro věřitele, kteří mají podle Ins.Z. stejné nebo obdobné postavení, a ani izolovaně, neboť platí také

e) zásada zachování práv věřitelů nabytých v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení

- typickým příkladem je zachování a realizace zajišťovacích práv věřitelů,

f) zákaz uspokojení věřitelů mimo insolvenční řízení

- bez této zásady by zůstal nenaplněn cíl insolvenčního řízení, tj. uspořádat majetkové vztahy dlužníka ke všem jeho věřitelům; avšak tam, kde to zákon dovoluje, může být věřitel uspokojen i mimo insolvenční řízení, např. dlužníkovým ručitelem nebo solidárním spoludlužníkem.

1.5 Úpadek jako základní podmínka pro aplikaci insolvenčního zákona

Jak bylo řečeno v předchozí části, tak předmětem úpravy Ins.Z. je krom oddlužení dlužníka též úpadek či hrozící úpadek. Co vlastně pojem úpadek v souvislosti s insolvenčním řízením znamená a co si pod ním představit? Ins.Z. rozlišuje dvě formy úpadku, a to platební neschopnost (§ 3 odst. 1 Ins.Z.) a předlužení (§ 3 odst. 3 Ins.Z.). Obě formy úpadku spojuje obligatorní podmínka existence plurality věřitelů. To však neznamená, že je tato podmínka splněna, má-li dlužník více závazků. V případě, kdy má dlužník jen jednoho věřitele, lhotejně s kolika pohledávkami, není splněna podmínka plurality věřitelů – k tomu Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008, 1 VSPH 165/2008-A ze dne 21. 11. 2008. Ins.Z. výslovně v § 143 odst. 2 čelí umělému vytvoření dalšího věřitele účelovým postoupením některé z pohledávek (nebo její části) insolvenčního navrhovatele proti dlužníkovi v době šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení. Insolvenční soud za této situace insolvenční návrh zamítne a věřiteli nezbude nic jiného, než domáhat se úhrady pohledávky v nalézacím nebo exekučním řízení, popř. opětovně zahájit insolvenční řízení, ale až po uplynutí šestiměsíční lhůty od postoupení pohledávky. (Kozák et al. 2008, s. 5 – 8).

Druhou a třetí obligatorní podmínkou platební neschopnosti je, že zde existují peněžité závazky s dobou splatnosti delší než 30 dnů, resp. tyto peněžité závazky (pro nedostatek finančních prostředků) není schopen plnit s tím, že vyvratitelné právní domněnky platební neschopnosti jsou konstruovány v § 3 odst. 2 Ins.Z. Podle této konstrukce dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže:

- „a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- b) své peněžité závazky neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči němu výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) nesplnil povinnost předložit seznamy majetku, závazků a zaměstnanců, kterou mu uložil insolvenční soud.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 3 odst. 2 Ins.Z.).

Prokáže-li se některá z těchto skutečností, je na samotném dlužníku, pokud chce zabránit vydání rozhodnutí o jeho úpadku, aby prokázal opak, tj. že neuhrazené závazky je schopen zaplatit (např. že disponuje prostředky, které mu takové plnění bez zbytečného odkladu umožňují).

Všechny tři obligatorní podmínky úpadku ve formě platební neschopnosti jsou podmínkami kumulativními a musí být tedy splněny všechny zároveň bez výjimky. (Richter 2008, s. 195 – 196). Ke každému odstavci v § 3 Ins.Z. lze najít velké množství judikatury, tak např. k § 3 odst.1 Ins.Z. (tři obligatorní znaky úpadku ve formě platební neschopnosti) - Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSHK 40 INS 2900/2008, 1 VSPH 165/2008-A ze dne 20. 11. 2008; Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 78 INS 11575/2010, 29 NSČR 13/2011-A ze dne 27. 10. 2011, Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 24 INS 1826/2010, 29 NSČR 14/2012-A ze dne 28. 3. 2011. K aplikaci § 3 odst. 2 Ins.Z. (znaky platební neschopnosti) např.: Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSOS 22 INS 1108/2008, 29 NSČR 10/2009-A ze dne 2. 12. 2010; Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 77 INS 4542/2008, 29 NSČR 17/2009-A ze dne 26. 9. 2010; Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. MSPH 99 INS 11552/2008, 3 VSPH 988/2010-A ze dne 22. 2. 2011, Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 88 INS 7327/2009, 29 NSČR 38/2010-A ze dne 1. 3. 2012.

Druhou formou úpadku je tzv. předlužení, kdy dlužník, jak už bylo řečeno výše, disponuje více věřiteli a nadto souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku, přičemž „při stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku nebo v provozu podniku pokračovat.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 3 odst. 3).

Zatímco platební neschopnost se týká všech dlužníků, úpadek formou předlužení může nastat pouze u právnických osob a z fyzických osob podnikatelů. Fyzická osoba je podnikatelem, jestliže provozuje ohlášenou nebo (státem povolenou) koncesovanou živnost podle živnostenského zákona, popř. podniká podle zvláštních předpisů (na základě jiného než živnostenského oprávnění) - např. lékař, lékárník, advokát, notář, soudní exekutor, makléř, nebo provozuje zemědělskou výrobu jako zemědělský podnikatel zapsaný do

evidence místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle zákona o zemědělství. (Kotoučová et al. 2008, s 175).

1.5.1 Hrozící úpadek

Toliko k pojmu úpadek. Úprava Ins.Z. však označuje za její předmět i tzv. hrozící úpadek. Definic tohoto pojmu lze nalézt v § 3 odst. 4 Ins.Z. „O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 3 odst. 4). Půjde tedy např. o momentální ztrátu likvidity, přechodný pokles prodeje dlužníkových produktů. Zároveň § 97 odst. 2 Ins.Z. deklaruje možnost dlužníka (nikoli jeho věřitelů) podat za této situace návrh na zahájení insolvenčního řízení, a řešit tak hrozící úpadek stejně jako úpadek již nastalý. Zavedení tohoto institutu posiluje ambice nové úpravy vedoucí ke včasnému a urychlenému řešení insolvenčních jevů. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Vyložit pojem „podstatná část závazků“ bude nutno v každém posuzovaném případě individuálně. Soudní judikaturou lze dovodit, že pojmovým znakem hrozícího úpadku je též pluralita věřitelů, přesto že není u jeho definice výslovně uvedena. K tomu např. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008, 29 NSCR 1/2008-A ze dne 27. 1. 2010.

1.6 Způsoby řešení úpadku

Způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku nabízí § 4 odst. 1 Ins.Z., a to

- konkurs jako likvidační forma za situace, kdy dlužník již fakticky nepodniká, a v jehož rámci se věřitelé uspokojí z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty dlužníka;
- reorganizace určená pro podnikatele, přičemž jejím smyslem je zachovat provoz dlužníkovy podniku za postupného uspokojování pohledávek věřitelů;
- oddlužení určené pro právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo pro fyzickou osobu, která

nemá dluhy z podnikání., kdy dlužník splatí pouze část svých dluhů s tím, že zbývající část dluhů zaniká; oddlužení lze provést formou zpeněžení majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře

- zvláštní způsoby řešení úpadku, které Ins.Z. stanoví pro určité subjekty (např. nepatrný konkurs pro „drobné úpadce“) nebo pro určité druhy případů (např. speciální úpadek institucí poskytujících finanční služby). (Richter, 2008).

1.7 Účastníci insolvenčního řízení

Účastníky insolvenčního řízení jsou podle § 94 odst. 2 Zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen jako „OSŘ“) ti, které zákon za účastníky označuje. Ins.Z. za takové účastníky v insolvenčním řízení dle § 14 odst. 1 označuje

„a) dlužníka, a

b) věřitele, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 14 odst. 1).

Účastníkem rozumíme osobu, které procesní předpis přiznává práva a povinnosti v rámci civilního procesu bez ohledu na to, zda tato osoba je nositelem hmotných práv, které vymezuje předmět řízení. Vedlejší účastenství není v insolvenčním řízení, obdobně jako v exekuci, možné, když jde o institut sporného řízení. Z toho vyplývá, že vedlejší účastenství je naopak přípustné v incidenčních sporech. (Kozák et al. 2008).

1.8 Procesní subjekty

Subjekty civilního procesu jsou nositeli procesních práv a povinností a svou činností právně ovlivňují proces. (Kozák et al. 2008, s. 16). Procesní subjekty se vyskytují obligatorně v každém civilním řízení a ne jinak je tomu i u insolvenčního řízení. Ins.Z. v § 9 označuje za procesní subjekty:

„a) insolvenční soud,

b) dlužníka,

c) věřitele, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,

- d) insolvenčního správce, popřípadě další správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a
- f) likvidátora dlužníka.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 9).

1.8.1 Insolvenční soud

Insolvenční soud disponuje tradiční dvojí funkcí v insolvenčním řízení, když podle § 10 Ins.Z.

- „a) vydává rozhodnutí, jejichž vydání Ins.Z. ukládá nebo předpokládá,
- b) průběžně vykonává dohled nad postupem a činností ostatních procesních subjektů a rozhoduje o záležitostech s tím souvisejících (dohledací činnost).“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 10).

Příkladem dohlédací činnosti může být rozhodnutí o hlasovacím právu věřitelů (§ 51 Ins.Z.) či nařízení prohlídky bytu, sídla, místa podnikání a jiných místností dlužníka a schránek v nich umístěných (§ 212 odst. 2 Ins.Z.).

Co do formy rozhodnutí, tak insolvenční zákon rozhoduje zásadně a vždy usnesením.

Soudní rozhodnutí (včetně předvolání, vyrozumění nebo jiných písemností insolvenčního soudu) se dle Ins.Z. zásadně doručují

1) tzv. vyhláškou tj. zveřejněním v insolvenčním rejstříku („Vedle doručení vyhláškou nebo zveřejnění vyhláškou může dle § 72 Ins.Z. insolvenční soud písemnost nebo údaje zveřejnit i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků anebo sítě nebo služby elektronických komunikací, je-li to účelné vzhledem k počtu účastníků a povaze věci.“) (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 72 odst. 1);

2) zvlášť tj. tradičním osobním způsobem doručení, nestanoví-li Ins.Z. jinak.

Zvlášť se doručuje:

- a) dlužníku,

- a) insolvenčnímu správci, (k doručování insolvenčnímu správci podrobněji v části Seznam insolvenčních správců.),
- b) věřitelskému výboru a také
- c) osobám, o jejichž podání insolvenční soud rozhoduje,
- d) osobám, které mají v insolvenčním řízení něco osobně vykonat,
- e) státnímu zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení, a stanoví-li tak zvláštní předpis, také
- f) orgánu, který vede obchodní nebo jiný rejstřík, v němž je dlužník zapsán.

Obsazení insolvenčního soudu je možno nalézt v ustanovení § 12 Ins.Z., podle kterého jedná a rozhoduje v prvním stupni jediný soudce tzv. samosoudce. Pokud bychom uvažovali i o nadřazených soudech, tak u odvolacích soudů, tj. Vrchního soudu v Praze a v Olomouci je rozhodování v tříčlenném senátu, u dovolacího soudu, tj. Nejvyššího soudu se též rozhoduje v tříčlenném senátu, vyjma rozhodování ve velkém senátu kolegia Nejvyššího soudu, který musí být minimálně devítičlenný. (David 2012). To, který senát nebo samosoudce projedná a rozhodne konkrétní právní věc, stanovuje rozvrh práce, jenž předseda příslušného insolvenčního soudu po projednání se soudcovskou radou. Zákon též v § 12 odst. 2 a § 13 Ins.Z. připouští, že jménem insolvenčního soudu může jednat a rozhodovat i vyšší soudní úředník a asistent insolvenčního soudce. V případě, kdy by insolvenční návrh či incidenční spor projednal a rozhodl soudce určený v rozporu s rozvrhem práce neboli nesprávně obsazený insolvenční soud, jednalo by se o zmatečnost ve smyslu § 219a odst. 1 písm. a) OSŘ, a též o porušení ústavního principu vyjádřeného v čl. 38 odst. 1 větě první Listiny základních práv a svobod, podle něhož "nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci", což by zpravidla v konečném důsledku vedlo ke zrušení vydaného rozhodnutí. (David 2012).

1.8.2 Insolvenční správce

Neméně důležitým procesním subjektem je insolvenční správce. Insolvenčním správcem může být veřejná obchodní společnost či samotná fyzická osoba, jenž splňuje zákonem stanovené podmínky, na základě kterých získá povolení. Mezi tyto podmínky patří u fyzických osob a ohlášených společníků

veřejných obchodních společností plná způsobilost k právním úkonům (od 1. 1. 2014 jde o svéprávnost dle § 15 odst. 2 Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále též jen jako „NOZ“); vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu získané nebo uznané v členském státě EU; složení zkoušky insolvenčního správce; bezúhonnost; tříletá odborná praxe v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce, zejména v oblasti práva, ekonomie, daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku; a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce podle Ins.Z. nebo s činností zaměstnanců insolvenčního správce při výkonu funkce pro celou dobu trvání této funkce. (Kozák et al. 2008).

Insolvenční správce je ústřední postavou insolvenčního řízení, neboť jeho činnost má zásadní vliv na průběh řízení. Insolvenční správce je podle § 27 odst. 1 Ins.Z. ustanoven do funkce nejpozději v rozhodnutí o úpadku, předtím může být ustanoven jen jako předběžný správce. Kromě „hlavního“ insolvenčního správce mohou být v insolvenčním řízení ustaveni do funkce, a to vzhledem k okolnostem vylučující existenci pouze hlavního správce, také další insolvenční správci - předběžný správce, zástupce insolvenčního správce (§ 33 Ins.Z.), zvláštní insolvenční správce (§ 35 Ins.Z.), oddělený insolvenční správce (§ 34 Ins.Z.), hostující insolvenční správce (§ 21 odst. 3 Ins.Z.).

1.8.2.1 Odvolání a zproštění insolvenčního správce

Důvody odvolání insolvenčního správce z funkce bychom našli v § 31 Ins.Z. Jedná se o důležité důvody nemající původ v porušení povinností insolvenčního správce (k tomu též judikatura – Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 76 INS 8711/2009, 3 VSPH 1090/2010-B ze dne 4. 1. 2011; resp. sp. zn. MSPH 79 INS 13772/2010, 3 VSPH 521/2011-A ze dne 16. 11. 2011) či o odvolání insolvenčního správce, kterému zaniklo ze zákona právo vykonávat činnost insolvenčního správce nebo mu bylo právo pozastaveno podle zákona o insolvenčních správcích (k tomu též judikatura - Usnesení Vrchního soudu sp. zn. KSPH 41 INS 4795/2010, 3 VSPH 237/2011-B ze dne 1. 6. 2011) či mu bylo zrušeno povolení nebo kterému zaniklo jeho právo dočasně nebo příležitostně vykonávat činnost insolvenčního správce na základě rozhodnutí ministerstva

spravedlnosti podle zákona o insolvenčních správcích (Kotoučová et al. 2008) (k tomu též judikatura - Usnesení Vrchního soudu sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009, 3 VSPH 202/2010-B ze dne 16. 4. 2010). V neposlední řadě může být důvodem odvolání žádost insolvenčního správce o jeho odvolání do 3 dnů od té doby, co se dozvěděl o svém ustanovení dle § 29 odst. 1-3 Ins.Z. (situace, kdy se věřitelé na schůzi věřitelů, která nejbližší následovala po přezkumném jednání, usnesli, že dosavadního správce za splnění podmínek odvolají a ustanoví nového).

Naopak zproštěn z funkce může být ten insolvenční správce, „který neplní řádně své povinnosti nebo který nepostupuje při výkonu své funkce s odbornou péčí anebo který závažně porušil důležitou povinnost, uloženou mu zákonem nebo soudem.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 32 odst. 1).

1.8.2.2 Ustanovení insolvenčního správce do funkce a odmítnutí funkce

Insolvenčního správce ustanovuje do funkce insolvenční soud, výběr konkrétní osoby § 25 odst. 1 Ins.Z. svěřuje – kromě výjimky u tzv. předjednané reorganizace – předsedovi příslušného insolvenčního soudu. Pokud insolvenční soudce v konkrétním řízení dospěje k závěru, že je třeba ustanovit insolvenčního správce (popř. zástupce insolvenčního správce, odděleného, zvláštního nebo předběžného insolvenčního správce), požádá o určení konkrétní osoby předsedu svého soudu, který tak neprodleně učiní formou opatření. Takto určenou osobu pak insolvenční soud ve svém rozhodnutí (vydaném např. v rámci rozhodnutí o úpadku dle § 136 odst. 2 písm. b) IZ či v rámci rozhodnutí o předběžném opatření k zajištění rozsahu majetkové podstaty dle § 113 odst. 4 IZ) ustanoví do funkce. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Aktuální právní úprava je založena na tzv. rotačním systému co do způsobu určení konkrétní osoby insolvenčního správce (§ 25 Ins.Z.). Podle tohoto ustanovení insolvenční soud ustanoví insolvenčním správcem osobu, kterou předseda soudu určí (je povinen učít) podle pořadí určeného dnem zápisu jejího sídla nebo provozovny do příslušné části seznamu insolvenčních správců vedené:

- pro obvod krajského soudu, který je insolvenčním soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na prohlášení konkursu nebo není-li v době určení podán návrh na jiný způsob řešení úpadku a není-li dlužník osobou

podle § 3 odst. 2 Zákona č. 312/2006, o insolvenčních správcích (dále též jen jako „ZIS“)

- pro obvod okresního soudu, který je obecným soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na povolení oddlužení. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Identický systém je aplikován při návrhu na povolení reorganizace a u dlužníků dle § 3 odst. 2 ZIS.

1.8.2.3 Výjimky z rotačního systému

Předchozí tzv. nominační systém ustanovování správců, kdy byli jednotliví insolvenční správci ustanovováni na základě jmenovitého určení ze strany předsedy soudu. § 25 odst. 5 Ins.Z. možnost takového jmenování nabízí i nyní, ale lze ho aplikovat jen výjimečně, a to pokud nebude možno ustanovit osobu insolvenčního správce podle rotačního systému (např. nebude-li vzhledem k povaze insolvenčního řízení možné určit ze seznamu podle pořadí osobu, která vyhoví výjimečným nárokům kladeným na řízení) nebo „je-li to nezbytné se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a k jeho majetkovým poměrům, jakož i k odborné způsobilosti insolvenčního správce, jeho dosavadní činnosti a k jeho zatížení.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 25 odst. 5). V takovém případě je povinností předsedy insolvenčního soudu, aby v opatření tento postup odůvodnil. Na nominačním systému byla postavena dřívější právní úprava, což svádělo k pletichaření a jiným trestním nešvarům, které vedly až k rozsáhlému soudnímu případu tzv. konkurzní mafie okolo soudce Jiřího Berky.

Rotační systém při ustanovování správců se nepoužije ani v případě určení osoby insolvenčního správce, který je hostujícím insolvenčním správcem či při výběru insolvenčního správce u dlužníků tvořících koncern. U „předjednané“ reorganizace již dokonce osobu insolvenčního správce neurčuje předseda insolvenčního soudu, ale fakticky dlužník a jeho věřitelé. (viz § 148 odst. 2 Ins.Z.)

V drtivé většině případů je tak aplikován rotační systém, který byl zakotven v insolvenčním řízení se snahou, aby nedocházelo k „dosazování“

předjednaných a spřízněných správců, tedy korupčnímu jednání. Nicméně současná právní úprava tak nebo tak prostor pro takové jednání stále nabízí. Nejen, že je v Ins.Z. vloženo kouzelné ustanovení § 25 odst. 5, kdy předseda soudu může ve výsledku „vzhledem k okolnostem“ ustanovit do funkce v konkrétním insolvenčním řízení jakéhokoliv správce, ale též Ins.Z. ve svém § 29 odst. 1 poskytuje věřitelům volné pole působnosti pro to, aby mohli ustanoveného správce dle § 25 Ins.Z. odvolat a ustanovit nového. Takovýto úkon je možno provést pouze na schůzi věřitelů, která nejbližší následuje po přezkumném jednání. Takové usnesení je přijato, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech věřitelů přihlášených ke dni předcházejícímu konání schůze věřitelů, počítaná podle výše jejich pohledávek, kteří mají právo hlasovat. V současné době je už praxí vysledováno, že určití konkrétní věřitelé vždy, pokud disponují kvorem pro přijetí usnesení, zpravidla odvolávají ustanovené správce a „dosazují“ si svého vždy stejného spřízněného insolvenčního správce. Toho času probíhá „boj“ zejména mezi určitými insolvenčními správci ustanovovanými dle § 29 odst. 1 Ins.Z. a Krajským soudem v Českých Budějovicích o to, když věřitelé odvolají ustanoveného správce podle § 29 odst. 1 Ins.Z. a ustanoví nového, tak jestli takto nově zvolený správce má být přeskočen v rotačním systému či nikoliv. Zatím je praxe výhradně taková, že takto ustanovení insolvenční správci nejsou v rotačním systému přeskočeni a mají tak zpravidla větší přísun insolvenčních věcí oproti ostatním insolvenčním správcům. Téma ohledně ustanovování insolvenčních správců a vlastně možnosti ovlivnění insolvenčních řízení různými směry by vydalo na samostatnou práci, leč zde je tato problematika zcela mimo intence tématu této práce.

2. Oddlužení

2.1 Charakteristika oddlužení

Jak už bylo uvedeno v předchozích odstavcích, tak oddlužení představuje jednu z forem řešení dlužníkovy úpadku. Vedle konkursu, který představuje tradiční univerzální („likvidační“) způsob řešení úpadku všech dlužníků, a vedle reorganizace jakožto sanačního způsobu řešení úpadku podnikatelů, představuje oddlužení sanační způsob řešení úpadku či hrozícího úpadku, který může na rozdíl od reorganizace navrhnout výhradně sám dlužník. Oddlužení je upraveno v § 389 až § 418 Ins.Z.

Podstata oddlužení spočívá jak v omezení rozsahu postiženého majetku dlužníka, jež odpovídá konkrétní formě oddlužení, tak především v tom, že dostane-li se věřitelům dlužníka v rámci oddlužení plnění odpovídajícího alespoň 30 % jejich pohledávek, popř. nižšího plnění, s nímž výslovně souhlasili (předpoklad takového minimálního plnění je podmínkou pro vstup do oddlužení), po skončení oddlužení může být dlužník při splnění zákonných podmínek rozhodnutím insolvenčního soudu osvobozen od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v jakém nebyly v jeho rámci uspokojeny, a je osvobozen i od placení pohledávek nepřihlášených a nebo ohledně nichž nastal následek, že se k nim v insolvenčním řízení nepřihlíží. (Kotoučová et al. 2008, s. 857 – 860). Možností oddlužení se poskytuje druhá šance především pro dlužníky – fyzické osoby, které by jinak byli odsouzeni k celoživotnímu splácení svých dluhů. Oddlužení je nejen šancí pro dlužníky začít takřka nový život, ale i pro věřitele možností pro to, jak obdržet v kratším časovém horizontu alespoň část pohledávky (minimálně 30 %), než ji celou dlouhodobě vymáhat s nejistým výsledkem.

Pokud jsou splněné zákonné podmínky stanovené pro povolení oddlužení (viz dále), je zcela v režii insolvenčního soudu, zda tento způsob řešení úpadku povolí či nikoliv. Co se týká formy oddlužení, je v pravomoci věřitelů určit, jakým způsobem (zda zpeněžením majetkové podstaty či plněním splátkového kalendáře) bude oddlužení provedeno. O tom rozhodují nezajištění věřitelé hlasováním na schůzi konané po povolení oddlužení (či korespondenčním

hlasováním uskutečněným po zahájení insolvenčního řízení, anebo dokonce – v dlužníkově režii – již před jeho zahájením). Insolvenční soud je vázán výsledky hlasování o způsobu oddlužení, a proto nezjistí-li dodatečně nepřipustnost oddlužení, schválí ho s tím, že bude provedeno formou, o níž věřitelé rozhodli. Teprve v případě, kdy by se věřitelé na způsobu oddlužení neusnesli, rozhodne o něm insolvenční soud.

2.2 Aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení

Aktivní legitimace, neboli kdo je oprávněn navrhnout, aby jeho úpadek či hrozící úpadek byl řešen oddlužením, je přisouzena pouze u dlužníků, kteří:

- nemají nezajištěné dluhy pocházející z podnikání (u zajištěného dluhu není jeho povaha rozhodná, neboť ani kdyby pocházel z podnikání, nemůže být zajištěný věřitel ve svém právu na uspokojení ze zajištění oddlužením nijak dotčen), ledaže by dotčení nezajištění věřitelé s podrobením svých pohledávek režimu oddlužení souhlasili nebo pokud jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d); a zároveň
- jsou právnickou osobou – nepodnikatelem, anebo
- fyzickou osobou (přičemž se již oddlužení výslovně připouští i pro fyzické osoby podnikatele, oproti úpravě účinné do 31. 12. 2013, kdy oddlužení nebylo přípustné pro fyzické osoby podnikatele, přestože v rámci schváleného a běžícího oddlužení již podnikat mohli)

I dřívější právní úprava účinná do 31. 12. 2013 stanovila, že dlužník, jenž hodlá řešit svůj úpadek či hrozící úpadek oddlužením, nesmí mít dluhy z podnikání. Nicméně podle závěrů ustálené soudní judikatury, bylo dáno, že za určitých výjimečných okolností nepředstavovaly dluhy z podnikání překážku vstupu do oddlužení, přičemž v praxi je pak možno vidět oddlužení dlužníků, kteří mají nikoliv marginální část, ale převážnou část svých závazků z podnikatelské činnosti. Jak už bylo zmíněno výše, tak za právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 nebyly překážkou pouze dluhy z podnikání, ale též fakt, že je dlužník podnikatelem. Soudní judikatura už za minulé právní úpravy ale prosazovala názor, který v zásadě našel vyjádření i v komentované změně právní úpravy, totiž

že oddlužení lze připustit též u fyzické osoby, která je podnikatelem, pokud si jiným způsobem příjmy pro oddlužení splátkovým kalendářem objektivně vzato není schopna opatřit a ovšem nemá žádné dluhy z podnikání, nebo jen ty výjimečně tolerovatelné (podle současné úpravy však již bez souhlasu dotčeného věřitele žádný dlužníkův podnikatelský dluh tolerovat nelze, v praxi tomu však tak zcela není.). Zákon dle § 389 odst. 2 Ins.Z. dluh z podnikání pro řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením připouští, jestliže

„a) s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde, nebo

b) jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d), anebo

c) jde o pohledávku zajištěného věřitele.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 389 odst. 2).

Zde je těžké určit, jak vykládat ustanovení § 389 odst.2 písm.a) Ins.Z., podle kterého vstupu do oddlužení nebrání dluhy z podnikání, pokud s tím dotčený věřitel souhlasí. Co přesně znamená, že s tím souhlasí? Musí dát k tomu výslovný souhlas či postačí, že se takový věřitel nevyjádří, že s dluhem z podnikání nesouhlasí a tím je uplatněna stará římská zásada, že „kdo mlčí, ten souhlasí, v situaci, kdy se vyjádřit měl a mohl.“ V Praxi se jednoznačně přiklání k druhé možnosti – viz např. oddlužení sp.zn. KSUL 79 INS 35539 / 2013, a to i přesto, že existují judikáty, které se nesou v duchu opačném, než v jakém je zpravidla rozhodováno – např. Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 45 INS 5443/2009, 1 VSPH 730/2009-B ze dne 15. 1. 2010 se vyjadřuje k povaze závazků z titulu zákonných odvodů za dobu dlužníkovy podnikatelské činnosti. V tomto rozhodnutí odvolací soud vyšel z poznatku, že dlužník má (při přezkumném jednání již byly při absenci popření dlužníka zjištěny) závazky vůči České správě sociálního zabezpečení a vůči finančnímu úřadu, které se zcela (či přinejmenším z valné části) „váží k předchozí podnikatelské činnosti dlužníka, a z toho dovodil, že tyto představují dluhy z podnikání, jež ve smyslu § 389 odst. 1 Ins.Z. dlužníkovy vstupu do oddlužení brání. Protože předmětné dluhy představují v porovnání s celkovou výší všech nezajištěných pohledávek dlužníka nikoli marginální, ale naopak jejich podstatnou část, a protože přihlašovatelé těchto pohledávek nedali najevo, že jsou s jejich podrobením režimu oddlužení

srozumění (či s tím na schůzi věřitelů dokonce výslovně nesouhlasili) – viz závěry usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSOS 34 INS 625/2008, 29 NSČR 3/2009 ze dne 21. 4. 2009, nelze dospět k jinému závěru, než že ve smyslu § 389 odst. 1 Ins.Z. dlužník není osobou, jež by byla oprávněna domáhat se řešení svého úpadku oddlužením. Taková okolnost dle § 405 odst. 1 Ins.Z. bez dalšího vylučuje, aby soud povolené oddlužení schválil.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 45 INS 5443/2009, 1 VSPH 730/2009-B ze dne 15. 1. 2010).

2.2.1 Dluhy z podnikání

Pokud byly zmíněny dluhy z podnikání, na kterých minulá i současná úprava setrvává, tak není nadbytečné si osvětlit, co pod tento pojem vše spadá či nespadá. Za dluhy z podnikání je totiž třeba pokládat i závazky z podnikání, které dlužník nenabyl vlastní podnikatelskou činností, tedy dluhy, které pocházejí z podnikání jiné osoby a dlužník je nabyt na základě svého dispozitivního právního úkonu (např. jím uzavřené smlouvy o prodeji podniku), jimž se dlužník dobrovolně ocitl v postavení osoby, která má dluhy z podnikání. Takové důsledky by zřejmě nebylo možno dovodit jen ve vztahu k závazkům z podnikání, které dlužník nabyt děděním. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Tyto závěry podporuje a dále doplňuje usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008, 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011, uveřejněné pod č. 112/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek s právní větou:

„Podmínka, že dlužník nemá dluhy z podnikání, je pro účely posouzení, zda návrh na povolení oddlužení podala k tomu oprávněná osoba (ve smyslu § 389 odst. 1 a § 390 odst. 3 IZ), splněna i tehdy, jestliže návrh na povolení oddlužení podal dlužník, který svým majetkem pouze zajistil jako směnečný rukojmí dluh jiné osoby z jejího podnikání.“ (Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008, 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011).

K tomu Nejvyšší soud vysvětlil, že „z možnosti podat úspěšně návrh na povolení oddlužení (jako k tomu oprávněná osoba) je vyloučen dlužník, který svým jednáním projevuje vůli osobně se účastnit na podnikání (např. tím, že koupí podnik), ale nikoliv dlužník, jenž svým úkonem toliko poskytl majetkovou garanci (záruku) za uspokojení pohledávek věřitele vůči jinému dlužníku-

podnikateli.“ (Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008, 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011).

Dále Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 29 NSČR 20/2009 ze dne 31. 3. 2011, uveřejněném pod č. 113/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, vyslovil závěry vyjádřené právní větou:

„Dluhy vzešlými z podnikání dlužníka mohou být i takové dluhy, které v hmotněprávní rovině nevzešly z (jen) obchodních závazkových vztahů, např. dluhy, jež mají původ v občanskoprávních vztazích, do nichž dlužník vstupoval jako podnikatel, nebo veřejnoprávní dluhy (nedoplatky na daních a na pojistném apod.), měly-li původ v dlužníkově podnikání.“ (Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 20/2009 ze dne 31. 3. 2011).

2.3 Lhůta pro podání návrhu na povolení oddlužení

Podle § 106 odst. 1 Ins.Z. a § 390 odst. 1 Ins.Z. plyne, že hodlá-li dlužník řešit svůj úpadek nebo hrozící úpadek oddlužením, musí návrh na povolení oddlužení podat spolu se svým insolvenčním návrhem (jímž se insolvenční řízení zahajuje), nejpozději do 30 dnů (ve smyslu procesně právní lhůty) ode dne, kdy mu byl doručen insolvenční návrh věřitele, na jehož základě bylo insolvenční řízení zahájeno (dlužník musí být insolvenčním soudem o této možnost řádně poučen, jinak mu lhůta nepočne běžet – k tomu viz Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSCR 39/2012 ze dne 26. 6. 2012; resp. Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. KSCB 27 INS 3617/2008, 1 VSPH 351/2009-A, 1 VSPH 307/2009-B, 1 VSPH 350/2009-B ze dne 25. 6. 2009). I v tomto případě je nutné podat návrh na povolení oddlužení výhradně na předepsaném formuláři ve smyslu § 391 odst. 3 Ins.Z.

2.4 Oddlužení řešené plněním splátkového kalendáře

Oddlužení je koncipováno především pro dlužníky – fyzické osoby, které disponují pravidelným příjmem, z něhož mohou hradit splátky svých dluhů. Pro tyto osoby je určeno oddlužení formou splátkového kalendáře, když v praxi se jedná o zcela převažující formu oddlužení. Oddlužení plněné splátkovým kalendářem spočívá v tom, že dlužník musí „po dobu pěti let měsíčně splácet

nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 398 odst. 3), a to podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. „S účinností nové právní úpravy přitom Ins.Z. již výslovně počítá s tím, co bylo dovozeno dosavadní ustálenou judikaturou, a sice že není-li dlužníkovou momentální vlastní ekonomická nabídka pro oddlužení plněním splátkového kalendáře dostačující, může si potřebné další příjmy zajistit závazkem třetí osoby poskytovat mu po dobu oddlužení určité pravidelné finanční plnění pro účely oddlužení – prostřednictvím smlouvy o důchodu nebo smlouvy darovací.“ (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Zajištění věřitelé mohou být při tomto způsobu oddlužení uspokojováni jen ze zpeněžení předmětu zajištění jejich pohledávky, to však jen pokud po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře výslovně dají insolvenčnímu správci pokyn ke zpeněžení. Zajištěným věřitelům pak v takovém případě bude vydán výtěžek zpeněžení snížený o náklady na správu a prodej zajištěného majetku a o odměnu insolvenčního správce navýšenou o DPH, pokud je jejím plátcem. Neuspokojená část zajištěných věřitelů však již neuspokojenou zůstane, oproti řešení úpadku konkursem za právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, kdy takto neuspokojené zajištěné výše se stávají částí nezajištěnou, která je vypořádávána v rámci konečného rozvrhu společně s ostatními nezajištěnými pohledávkami (srov. § 299 odst. Ins.Z. účinného do 31. 12. 2013 a § 398 odst. 3 Ins.Z.). Podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 je režim sjednocen tak, že zbylá část neuspokojené zajištěné pohledávky se již v insolvenčním řízení neuspokojuje. V oddlužení a nyní i v konkursu je tedy z pohledu věřitelů nutno zvážit, zda svou pohledávku přihlásí jako zajištěnou, pokud k ní zajišťovací právo opravdu mají. Je totiž možné, že pokud se v pořadí, co se vzniku zajištění týká, nachází před věřitelem ještě jiný věřitel či věřitelé a zároveň pokud je tržní cena zajištěného majetku velmi nízká, tak takový věřitel může tzv. splakat nad výdělkem, než kdyby přihlásil svou pohledávku jako nezajištěnou a byl tak zařazen do splátkového kalendáře s ostatními nezajištěnými věřiteli či do rozvrhového usnesení v rámci konkursu. Jiný majetek dlužníka než jeho příjmy, který získá v průběhu splátkového kalendáře, není při tomto způsobu oddlužení

postižen, dlužník k němu má zachováno plné dispoziční oprávnění. Nad rámec uvedeného jsou ovšem pro plnění splátkového kalendáře použitelné i mimořádné příjmy dlužníka ve smyslu § 412 odst. 1 písm. b) Ins.Z. a také zde uvedený majetek, který za tím účelem podléhá zpeněžení.

2.5 Oddlužení řešení zpeněžením majetkové podstaty

Druhou formou oddlužení je oddlužení provedené zpeněžením majetkové podstaty, jež postihuje pouze majetek náležející dlužníkovi v době schválení oddlužení, popř. i majetek uvedený v § 412 odst. 1 písm. b) Ins.Z. Ve vztahu k majetku náležejícímu do podstaty se uplatní účinky konkursu. Stejně tak se podle úpravy vztahující se ke konkursu provádí i sám proces zpeněžování majetku podstaty. Majetek ani příjmy nabyté dlužníkem po schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nepodléhají při tomto způsobu oddlužení postihnutí a dlužníkovi zůstává k nim zachováno plné dispoziční oprávnění. (Kotoučová et al. 2008, s. 887 – 893).

Zde se nabízí otázka, zda-li je možné, aby se obě formy způsobu řešení oddlužení kombinovaly či doplňovaly. „Při pohledu do právní úpravy by se dalo vydedukovat, že zákon takovou možnost nepřipouští a že tyto dvě formy staví na stejnou úroveň s nemožností jejich kombinace. Tomu napovídá zejména nejen dikce § 398 odst. 1 Ins.Z., který jako způsob provedení oddlužení stanoví buď zpeněžení majetkové podstaty, nebo plnění splátkového kalendáře (tedy jako dvě rovnocenné možné varianty), ale svědčí tomu i další ustanovení Ins.Z., a to jak § 406 odlišující obsah rozhodnutí o schválení oddlužení v první či druhé možné formě, ale např. i § 402 odst. 5, který stanoví, že pokud na schůzi věřitelů, jež je svolána za účelem rozhodnutí o způsobu oddlužení, nezíská ani jeden ze způsobů oddlužení prostou většinu hlasů nezajištěných věřitelů podle odstavce 3, rozhodne o způsobu oddlužení soud.“ (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Přesto v praxi dochází opět ke zcela opačným případům, kdy jsou obě varianty kombinovány v rámci jednoho insolvenčního řízení – např. oddlužení sp.zn.: KSPH 39 INS 13224/2011, ve kterém soud nejdříve vydal Usnesení č.j. KSPH 39 INS 13224/2011 – B – 8, ve kterém schválil oddlužení dlužnice zpeněžením majetkové podstaty. A teprve poté, co nemovitost, jež tvořila obsah majetkové podstaty, byla zpeněžena za výrazně nižší cenu, než kolik bylo očekáváno,

insolvenční soud vydal Usnesení č.j. KSPH 39 INS 13224/2011 – B – 28, kterým změnil původní Usnesení o schválení oddlužení tak, že „Soud schvaluje oddlužení dlužníka: Jaroslava Nemčovská, nar. 06.04.1968, trvale bytem Čsl. dělostřelců 203, 262 23 Jince, zpeněžením majetkové podstaty a plněním splátkového kalendáře.“ Své rozhodnutí soud odůvodnil tím, že „Z podání insolvenčního správce doručeného soudu dne 05.03.2013 vyplývá, že nemovitosti dlužníka byly prodány za 370.000,-Kč, teda za částku výrazně nižší, než kolik bylo očekáváno. S ohledem na tuto skutečnost nastala situace, kdy věřitelé se zajištěnými pohledávkami nebyli uspokojeni v celé výši svých pohledávek, a na věřitele s pohledávkami nezajištěnými nezbyla k rozdělení žádná částka. Za této situace, kdy věřitelé s nezajištěnými pohledávkami nebyli uspokojeni v žádné části, nastala potřeba, aby bylo schváleno oddlužení dlužníka i druhou variantou, kterou zákon připouští, a sice plněním splátkového kalendáře tak, aby se i nezajištěným věřitelům dostalo alespoň 30% uspokojení. Nelze pominout skutečnost, že oddlužení je určeno výhradně nezajištěným věřitelům.“ (Usnesení č.j. KSPH 39 INS 13224/2011 – B – 28 ze dne 25. 3. 2013).

2.6 Důsledky nevyhovění podmínkám oddlužení

Dlužník by měl vždy důkladně zvážit, jestli hodlá řešit svůj úpadek či hrozící úpadek oddlužením, a to vzhledem ke všem podmínkám a nárokům, kterými je v rámci oddlužení podroben. Dlužník musí vyhovět jednak podmínkám pro povolení oddlužení a též dostát té povinnosti, že bude schopen případný schválený pětiletý splátkový kalendář splnit. Pokud by se totiž stalo, že dlužník se svým návrhem na povolení oddlužení neuspěje, ať již z důvodu formálních nedostatků návrhu na povolení oddlužení a jeho příloh nebo pro zjištěnou absenci věcných předpokladů pro povolení oddlužení, popř. vezme návrh zpět., a pokud zároveň bude na základě jeho řádného insolvenčního návrhu úpadek zjevný, zákon předepisuje insolvenčnímu soudu prohlásit na dlužníkuv majetek konkurs. Učiní tak i v případě, že důvody pro zamítnutí návrhu budou zjištěny až po povolení oddlužení, pokud dosud nebylo schváleno. Přitom i v případě schváleného oddlužení dlužníku hrozí, že pokud v jeho průběhu nebude řádně plnit své zákonné povinnosti nebo se např. ukáže, že v důsledku změny svých příjmových poměrů není schopen splátkový kalendář v podstatné části splnit,

bude schválené oddlužení zrušeno a dlužníkův majetek prohlášen konkurs. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Z dlužníkovy pohledu jsou sankce za to, že se ocitne v konkursu, dost značné. Prostřednictvím konkursu totiž dlužník nedosáhne osvobození od zbytku neuspokojených dluhů. Dále, v rámci konkursu bude zpeněžen všechen dlužníkův majetek, který může být postižen i v exekuci, a to jak majetek, který vlastnil před prohlášením konkursu, tak i majetek nabytý v jeho průběhu, včetně majetku případnějšího dlužníku z případného vypořádání jeho společného jmění manželů (dále též jen jako „SJM“), jež prohlášením konkursu zaniká. Konkursu podléhají ve stejném rozsahu jako při oddlužení splátkovým kalendářem i všechny dlužníkovy příjmy.

2.7 Osvobození dlužníka od placení neuspokojených pohledávek

2.7.1 Osvobození při splnění schváleného oddlužení

Jestliže dlužník řádně a včas splní všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení (dle oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře), může požádat insolvenční soud o osvobození ve smyslu § 414 Ins.Z od placení závazků, jež zůstaly po splnění oddlužení neuspokojeny. Rozsah osvobození se týká i pohledávek věřitelů, k nimž se v insolvenčním řízení nepřihlíželo (jde zejména o pohledávky opožděně přihlášené či úspěšně popřené); dále pohledávek věřitelů, kteří se do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak učinit měli; též pohledávek vůči ručitelům a jiným osobám, které měly vůči dlužníkovi pro výše uvedené pohledávky právo postihu - k tomu viz Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010, uveřejněný pod č. 63/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí. Osvobození však podle § 416 odst. 1 Ins.Z. nedopadá na pohledávky představující peněžitý trest nebo jinou majetkovou sankci uloženou dlužníkovi v trestním řízení pro úmyslný trestný čin a pohledávek na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti. Za uvedených podmínek insolvenční soud na návrh dlužníka a po jeho slyšení vydá usnesení, jímž dlužníka osvobodí od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Ve smyslu § 417 odst. 1 Ins.Z. však věřitelé mohou ještě před rozhodnutím o přiznání osvobození uplatnit námitku, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka. Vyjdou-li takové skutečnosti najevo až později,

mohou je věřitelé uplatnit s požadavkem na odejmutí přiznaného osvobození ještě po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o přiznání osvobození - k tomu viz závěry Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 45 INS 8999/2009, 3 VSPH 535/2010-B ze dne 24. 8. 2010.

2.7.2 Osvobození při nesplnění schváleného oddlužení

Osvobození od placení pohledávek může být dlužníkovi dle § 415 Ins.Z. přiznáno i v případě, že nezajištění věřitelé obdrželi při schváleném oddlužení

- plnění nižší než 30 % jejich pohledávek, nebo
- plnění nižší než nejnižší hodnota plnění, na které se s dlužníkem dohodli, a to za podmínky, že dlužník prokáže, že
- oddlužením schválené hodnoty plnění nemohlo být dosaženo v důsledku okolností, které nezavinil (dlužník bude muset zejména prokazovat, že řádně plnil své povinnosti stanovené v § 412 odst. 1 Ins.Z.), a zároveň že
- částka, kterou dosud obdrželi nezajištění věřitelé na uspokojení svých pohledávek, není nižší než částka, které by se jim dostalo, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem.

I v tomto případě rozhodne o osvobození insolvenční soud jen na návrh dlužníka a po jeho slyšení, při němž bude dlužník muset prokázat splnění shora uvedených předpokladů pro přiznání osvobození.

2.7.3 Účinky osvobození

V důsledku přiznaného osvobození pohledávek věřitelů, na něž se osvobození vztahuje, tyto pohledávky, resp. závazky z pohledu dlužníka nezanikají, ale dlužník již není povinen je plnit a stávají se tedy vůči dlužníkovi nevymožitelnými (získávají podobu naturálních obligací) – viz Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 6/2008 ze dne 29. 9. 2010; resp. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010. Speciální režim se objevuje u pohledávek zajištěných věřitelů, neboť podle § 414 odst. 4 Ins.Z. zajištěnému věřiteli, který „po schválení oddlužení plněním splátkového

kalendáře nepožádal o zpeněžení majetku sloužícího k zajištění pohledávky, zůstává zachováno právo domáhat se uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení tohoto majetku, jen v takovém rozsahu, v jakém by mohl být uspokojován při oddlužení“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 414 odst. 4) (tzn. že úroky lze zohlednit až ty, které přirostly k jistině v době od právní moci usnesení, jímž insolvenční soud dle § 413 Ins.Z. vzal na vědomí splnění oddlužení).

Zákon připouští i zánik přiznaného osvobození, a to buď na základě rozhodnutí soudu (ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka, nebo dlužník poskytl zvláštní výhody některým věřitelům) či přímo ze zákona (byl-li dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí o něm pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, kterým podstatně ovlivnil schválení nebo provedení oddlužení, nebo podstatně ovlivnil přiznání osvobození, nebo jinak poškodil věřitele). (Kotoučová et al. 2008, s. 964 – 968).

3. Společné oddlužení manželů ve světle reálných případů

Během zpracovávání této práce došlo k významné události týkající se samotného tématu. K 1. 1. 2014 vešla totiž v účinnost novelizace Ins.Z., která přímo v zákoně zakotvuje institut společného oddlužení manželů, který do té doby absentoval a vycházel pouze ze soudní praxe, kdy byly samostatné insolvenční návrhy manželů spojovány do jednoho řízení, o čemž ale podrobněji až dále. Tato novelizace nepřinesla změnu pouze pro postup při vstupu do společného oddlužení manželů, ale i několik dalších změn ovlivňujících souvislosti ve společném oddlužení manželů. Jedná se o dva odlišné režimy, které mají svá specifika, v něčem se rozcházejí a v jiném zase prolínají. V následujících řádcích, ba kapitolách, budou i mimo jiné podrobena zkoumání některá insolvenční řízení řešená společným oddlužením manželů a události či jiné právní skutečnosti, k nimž v těchto řízeních došlo. Jelikož uplynulo zatím jen několik málo měsíců od účinnosti novelizace Ins.Z., chybí soudní judikatura a praxe. Z tohoto důvodu budou taková insolvenční řízení rozebrána z pohledu právní úpravy v té době platné s poukázáním na to, jak by byl obdobný případ řešen z pohledu aktuální právní úpravy, tj. po novelizaci Ins.Z.

3.1 Vstup do společného oddlužení manželů v režimu úpravy účinné do 31. 12. 2013

V právní úpravě účinné do 31. 12. 2013, tj. před novelou účinnou od 1. 1. 2014, která přinesla institut společného oddlužení manželů ukotvený přímo do zákona, nebyla nijak speciálně upravena situace, kdy manželé, jejichž majetek a závazky náležejí, a to zcela či jen zčásti, do SJM, hodlají řešit svůj úpadek oddlužením společně. V takovém případě museli manželé podat insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení každý zvlášť. Poté podle praxe ustálené soudní judikaturou, dlužno dodat, že soudní judikaturou zcela konstantní, insolvenční soud spojil ke společnému řízení podle § 112 odst. 1 OSŘ, který se podle ustanovení § 7 Ins.Z. pro insolvenční řízení použije přiměřeně, pokud zvláštní úprava Ins.Z. nestanoví jinak, samostatně podané insolvenční návrhy manželů spojené s jejich návrhy na povolení oddlužení, samozřejmě pouze za

předpokladu, že tyto návrhy byly právně perfektní bez vady. To ostatně potvrdil i Nejvyšší soud České republiky ve svém Usnesení sp.zn. 29 NSČR 54/2011 ze dne 29. 2. 2012, ve kterém se senát vyjádřil ke způsobu, jímž má být spojení takových insolvenčních věcí provedeno v elektronických insolvenčních spisech. Insolvenční soud poté oba návrhy manželů společně posoudil, projednal a společně o nich rozhodl v jejich jediném společném řízení završeném schváleným společným oddlužením obou manželů, tedy i případným společným splátkovým kalendářem či společným zpeněžením majetkové podstaty, za zákonem stanovených podmínek – při zjištění úpadku dlužníků a při splnění podmínek přípustnosti jejich oddlužení, s ustanovením jednoho insolvenčního správce s jedním jeho nárokem na odměnu a náhradu hotových výdajů. Pokud insolvenční soud ve společném řízení manželů zjistil, že jejich společné oddlužení povolit nelze, poněvadž nejsou splněny podmínky přípustnosti oddlužení, a nepřichází tedy v úvahu dle Ins.Z. jiný možný způsob řešení jejich úpadku než konkurs, bylo nutné ze společného insolvenčního řízení insolvenční věc jednoho z manželů vyloučit opět k samostatnému projednání, a teprve posléze v samostatných řízeních manželů bylo možno prohlásit konkurs na majetek každého z nich. Stejně tak v případě, že společné oddlužení bylo povoleno a také schváleno, avšak bylo zrušeno ve smyslu § 418 Ins.Z., musel být současně s tím na majetek každého z manželů zvlášť prohlášen konkurs následovaný vyloučením insolvenční věci jednoho z manželů k samostatnému projednání, v němž pak bylo nutné ustanovit jiného insolvenčního správce, než kterého soud dříve ustanovil oběma dlužníkům společně. V této souvislosti je nutné konstatovat, že prohlásit na majetek obou manželů jeden společný konkurs je zásadně vyloučeno. (Kotoučová et al. 2008).

Popsaná pravidla, jimiž se v režimu úpravy Ins.Z. (a vzhledem i k novele občanského zákoníku i předchozí úpravě občanského zákoníku) účinné do 31. 12. 2013 řídilo projednání insolvenčních návrhů manželů - dlužníků a rozhodnutí o nich, zevrubně vysvětluje Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPH 40 INS 10341/2010, 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011, jehož závěry je možno shrnout následovně:

Jestliže je v dlužnickově návrhu na povolení oddlužení podle § 392 odst. 3 Ins.Z. obsažen souhlas jeho manžela s oddlužením a připojen jeho podpis návrhu, oba manželé „tím dávají najevo, že trvá jejich SJM, a že jejich majetek do něj náležející bude navrženým oddlužením postižen, tj. že mají závazky, které z tohoto jejich společného majetku mají být uspokojeny.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011).

Podají-li manželé samostatné insolvenční návrhy spojené s návrhem na povolení oddlužení, pak svědčí-li výsledky jejich insolvenčních řízení o tom, že mají majetek a závazky, jež spadají do jejich společného oddlužení manželů, insolvenční soud tyto jejich návrhy posoudí a projedná společně, tj. dle § 112 odst. 1 OSŘ je spojí ke společnému (jedinému) řízení. V jeho rámci soud o návrzích obou dlužníků – manželů společně rozhodne, tedy – při splnění zákonem stanovených podmínek - zjistí jejich (společný) úpadek a povolí jeho řešení oddlužením (s ustanovením jediného insolvenčního správce), uskuteční společné přezkoumání všech přihlášených pohledávek za dlužníky a projedná podmínky schválení jejich oddlužení, včetně formy jeho provedení; budou-li k tomu výsledky těchto jednání dávat podklad, schválí společné oddlužení těchto dlužníků. (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011).

Má-li jít o oddlužení plněním splátkového kalendáře, insolvenční soud schválí oběma dlužníkům – manželům jediný společný splátkový kalendář. Do něj náleží zahrnout nezajištěné závazky obou dlužníků, s rozlišením jejich skupin a s uvedením zdroje a poměru jejich uspokojení, pokud tyto mají být odlišné, a to následovně:

- „skupinu společných závazků obou manželů (tj. těch, které jsou povinni splnit oba, ať již solidárně nebo subsidiárně, např. při ručení jednoho z manželů za závazek druhého, a to bez ohledu na to, zda dle § 143 odst. 1 písm. b) Obč.Z. náležejí do SJM či nikoli) - tyto závazky zásadně lze

uspokojit z veškerého společného i výlučného majetku manželů, včetně příslušných sražených částí jejich postižitelných příjmů,

- skupinu individuálních závazků manžela nebo jeho manželky, ať již závazků vzniklých jen jednomu z manželů za trvání manželství, které náležejí dle § 143 odst. 1 písm. b) Obč.Z. do SJM, anebo výlučných závazků jednoho z manželů do SJM nespádajících - tyto závazky jsou uspokojitelné z téhož zdroje jako závazky společné, s výjimkou výlučných (dle § 143 odst. 1 písm. a) Obč.Z. do SJM nespádajících) peněžních přínosů druhého z manželů, který sám není k úhradě zavázán, ledaže tento manžel s použitím svých výlučných příjmů na úhradu všech závazků podléhajících oddlužení výslovně souhlasil.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011).

Přihlášené pohledávky za dlužníky – manžely proto musejí být společně přezkoumány i s uvedeným rozlišením, tedy vč. jejich případného spoludlužnictví. Při přezkoumání pohledávek přihlášených do samostatně vedených insolvenčních řízení dlužníka a jeho manžela musí být též zjišťováno, zda někteří z věřitelů neuplatnili v obou řízeních ve skutečnosti tutéž pohledávku (typicky u společných závazků dlužníků). Táž pohledávka (i kdyby jejími dlužníky byli oba manželé a byla v každém z jejich řízení, před jejich spojením, přihlášena zvlášť) může být při společném oddlužení těchto manželů přezkoumána a také uspokojována, avšak do jejich splátkového kalendáře pojata jen jednou. Dvojím zařazením téže pohledávky by byla nepřipustně nastolena situace, kdy jejímu věřiteli by bylo oproti ostatním věřitelům plněno ve splátkovém kalendáři fakticky ve dvojnásobné výši.

Při společném oddlužení manželů úvaha o podmínkách jejich společného vstupu do oddlužení může být z hlediska § 395 odst. 1 písm. b) Ins.Z. založena jen na předpokladu (pro oba stojí a padá na podmínce), že ekonomická nabídka těchto dlužníků umožňuje uspokojit v minimálním zákonném rozsahu každý z jejich závazků podléhajících oddlužení, tj. jak jejich závazky tvořící SJM, tak i případný výlučný závazek jednoho z manželů. (Kotoučová et al. 2008).

Smluvní závazek třetí osoby poskytovat jednomu z dlužníků – manželů po dobu splátkového kalendáře pravidelné peněžité plnění nestaví zavázaného do postavení osoby, jíž se týkají ustanovení OSŘ o plátcích mzdy při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného, a tudíž jí není možno adresovat příkaz ve smyslu § 406 odst. 3 písm. d) Ins.Z. Závazek této osoby se do splátkového kalendáře promítá pouze tak, že plnění poskytované z něj dlužníku je označeno jako další jeho příjem, z něž bude splátkový kalendář plněn. Jde-li o peněžité plnění z titulu darování, může být tento výlučný majetek obdarovaného dlužníka v rámci společného splátkového kalendáře obou manželů užit k úhradě případných výlučných závazků druhého manžela, jen pokud s tím obdarovaný vysloví souhlas. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

3.2 Vstup do společného oddlužení manželů v režimu úpravy účinné od 1. 1. 2014

Protože se dosavadní právní úprava stávala nevyhovující stále častějším případům, kdy manželé chtěli řešit svůj úpadek oddlužením, byl společně se změnou dosavadního § 392 odst. 3 Ins.Z. (odstraněním požadavku souhlasu manžela s oddlužením druhého manžela) zakotven institut společného návrhu manželů na povolení oddlužení, a to prostřednictvím nového § 394a Ins.Z. zavedeného s účinností od 1. 1. 2014 novelou Ins.Z. provedenou zákonem č. 294/2013 Sb.

Touto změnou právního režimu je vyloženo na rozhodnutí manželů, zda návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem, popř. ve lhůtě dle § 390 odst. 1 věty druhé Ins.Z. uplatněný návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem v insolvenčním řízení zahájeném na návrh věřitele podá buďto pouze jeden z manželů či oba současně prostřednictvím společného návrhu na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem. V případě, kdy takový návrh podá jen jeden z manželů, tak v důsledku § 83a Ins.Z. zavedeného nově s účinností od 1. 1. 2014, jenž stanovuje již dříve platnou obecnou nepřipustnost spojení věcí různých dlužníků, nelze již nikdy jeho insolvenční věc spojit s insolvenční věcí manžela, která by případně byla zahájena později. V takovém případě by se v insolvenční věci každého manžela zvlášť řešily podmínky oddlužení dle § 389 Ins.Z. (jeho subjektivní připustnost - legitimace a lhůta k

podání návrhu) a dle § 395 Ins.Z. (poctivost dlužníkovy záměru a minimální míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů), přičemž každý z manželů musí uspokojit vůči němu uplatněné nezajištěné pohledávky v rozsahu alespoň 30 %, jinak nemůže dojít k jeho osvobození od zbytku dluhů dle § 414 a násl. Ins.Z. V druhém případě, tedy kdy hodlají podat návrh oba manželé současně jedním společným návrhem na povolení oddlužení dle již zmíněného nového § 394a Ins.Z. (k tomu následující výklad), mohou takový návrh podat, a to i bez ohledu na to, zda všichni jejich majetek a závazky náležejí do společného jmění manželů, za podmínky, že

- jsou manžely ke dni, kdy jejich společný návrh na povolení oddlužení došel insolvenčnímu soudu (§ 394a odst. 1 Ins.Z.),
- návrh podali na předepsaném formuláři (§ 391 odst. 3 Ins.Z.),
- v návrhu, který mimo jiné splňuje ostatní předepsané náležitosti, oba výslovně prohlásili, že „souhlasí s tím, aby všichni jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů; přičemž podpisy manželů u tohoto prohlášení musí být úředně ověřeny“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 394a odst. 2). Jedná se zjevně o obligatorní náležitost společného návrhu manželů na povolení oddlužení, byť zatím vyhláška č. 311/2007 Sb. a formulář návrhu na povolení oddlužení s ním počítají jako s přílohou daného společného návrhu.

3.3 Režim společného oddlužení manželů

Kromě toho, že manželé mohou podat návrh na povolení oddlužení společně, tak novelizace Ins.Z. nově stanoví, že manželé, kteří podali výše zmíněný společný návrh na povolení oddlužení spojený s jejich společným insolvenčním návrhem, mají dle § 394a odst. 3 Ins.Z. po dobu trvání insolvenčního řízení o tomto návrhu (tj. ve vztahu k jejich společně podanému insolvenčnímu návrhu a též ve vztahu ke společnému návrhu na povolení oddlužení) a po dobu trvání účinků oddlužení (až do jeho skončení) postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka, přičemž pro účely případného oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí nevyvratitelná právní

domněnka, že všechny jejich majetek (i případný výlučný) náleží do jejich společného jmění manželů.

To znamená, že takto je zahájena jediná samostatná insolvenční věc manželů coby jediného dlužníka, přičemž oba manželé mají v daném insolvenčním řízení procesní postavení nerozlučných společníků, na něž se přiměřeně (§ 7 Ins.Z.) použije úprava § 91 odst. 2 OSŘ, tj. příslušné procesní úkony věci může vykonat jen jeden z manželů, avšak jsou platné a závazné i pro druhého manžela. Z povahy věci plyne, že tito manželé považovaní za jediného dlužníka mohou mít jen jediného zmocněnce pověřeného jejich zastupováním v řízení. Jejich insolvenční návrh i návrh na povolení oddlužení pak je insolvenčním soudem projednán společně a společně je o něm se stejným výsledkem rozhodnuto, z logiky věci se stejným výsledkem. Podmínky přípustnosti oddlužení dle § 389 Ins.Z. (jeho subjektivní přípustnost) a dle § 395 Ins.Z. (poctivost dlužníkovy záměru a minimální míra uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů) musejí být samozřejmě splněny současně u obou manželů, přičemž opět platí, že jejich nabídka musí společně zajistit alespoň 30% míru uspokojení všech nezajištěných závazků, jež byly vůči nim v jejich jediném insolvenčním řízení uplatněny, aby pak po úspěšném završení schváleného oddlužení mohli oba dosáhnout osvobození od zbytku dluhů dle § 414 a násl. Ins.Z. Uplatní se přitom i nadále některá další pravidla projednání věci, formulovaná pro společné oddlužení manželů v režimu právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 v usnesení Vrchního soudu v Praze sen. zn. 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011, kupř. pravidla ohledně rozlišení totožných pohledávek přihlášených vůči oběma manželům tak, aby nebyly v insolvenčním řízení manželů přezkoumány a uspokojovány duplicitně, nebo závěr, že případný smluvní závazek třetí osoby poskytovat jednomu z manželů (či oběma) po dobu oddlužení ve formě splátkového kalendáře pravidelné peněžité plnění „nestaví zavázaného do postavení osoby, již se týkají ustanovení OSŘ o plátcích mzdy při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011).

Bude na soudní praxi, aby vyřešila řadu procedurálních otázek, k nimž se zákon se zavedením institutu společného oddlužení manželů konkrétně nevyslovuje. Jde např. o zacházení se společnými návrhy na povolení oddlužení podanými manžely po zahájení insolvenčního řízení jednoho z manželů na

základě insolvenčního návrhu věřitele. Stejně tak bude muset soudní praxe vyřešit otázku, jak naložit s insolvenční věcí manželů co jediného dlužníka poté, co jejich společný návrh na povolení oddlužení byl odmítnut (protože přes výzvu insolvenčního soudu postrádá předepsané náležitosti, nebo je oddlužení manželů - u obou či u jednoho z nich - subjektivně nepřípustné), anebo tento návrh byl zamítnut pro nesplnění podmínek přípustnosti oddlužení dle § 395 Ins.Z., popř. z toho důvodu bylo povolené oddlužení neschváleno anebo schválené oddlužení posléze zrušeno dle § 418 Ins.Z.. Všechna tato rozhodnutí implikují nezvratně řešení úpadku konkursem, který však zásadně nelze vést jinak než vůči každému manželu co samostatnému dlužníku v jeho samostatné insolvenční věci zvlášť, jak už ostatně bylo zmíněno.

3.4 Zacházení s dřívějšími insolvenčními věcmi manželů

Podle přechodných ustanovení novely Ins.Z. provedené s účinností od 1. 1. 2014 zákonem č.294/2013 Sb. nové znění Ins.Z. platí i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti dané novely. Jak již bylo řečeno, podle nového § 83a Ins.Z., není-li stanoveno jinak, není v insolvenčním řízení přípustné spojení věcí různých dlužníků ke společnému řízení, což znamená, že taková dosud nespojená řízení od 1. 1. 2014 ke společnému řízení spojit nelze. Přesto se dovozuje, že u insolvenčních návrhů manželů spojených s jejich návrhy na povolení oddlužení, podaných samostatně do 31. 12. 2013 je třeba postupovat ve smyslu tehdy účinného Ins.Z. potud, že tyto již spojené insolvenční věci lze projednat společně způsobem popsáným v této části, a že dokonce i takové insolvenční věci, jež do 31. 12. 2013 nebyly spojeny, lze výjimečně při zjištění majetku a závazků manželů náležejících do SJM spojit ke společnému řízení a uvedeným způsobem společně projednat. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

3.5 Rozvod manželů v rámci společného oddlužení manželů

Pojďme se podívat na konkrétní insolvenční řízení, jehož předmětem je úpadek manželů dlužníků, které je řešeno oddlužením plněním splátkového kalendáře a v němž došlo k rozvodu manželů. Otázkou je, jak tato právní

skutečnost ovlivní insolvenční řízení. Změní se poměry mezi oběma dlužníky a jejich věřiteli? Jak a jestli vůbec má řešení této situace oporu v zákoně či v jiném právním předpise? Tak na tyhle, ale i jiné otázky bychom mohli najít odpověď, pokud se podíváme na konkrétní insolvenční řízení sp.zn. KSPL 29 INS 7848 / 2012 ve spojení s KSPL 29 INS 7850 / 2012. Jak už samotná spisová značka napovídá, tak se jedná o insolvenční řízení vedené u Krajského soudu v Plzni a v režimu právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, kdy v té době ještě nebyl v zákoně zakotven institut společného oddlužení manželů. Předmětem řízení je úpadek dlužníka Karla Machta a jeho manželky dlužnice Kláry Machtové. Oba dva manželé se rozhodli, že vstoupí dobrovolně do oddlužení. Dobrovolnost je v tomto případě v podstatě nadbytečným pojmem, neboť jak už bylo řečeno v kapitole ohledně oddlužení v obecné rovině, tak dobrovolnost implicitně plyne z legitimace podání návrhu na povolení oddlužení. Každý z manželů podal insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení s tím, že v těchto návrzích poukázali a doložili, že jsou manželé a zároveň požádali soud o to, aby spojil jejich řízení ke společnému projednání. Soud jim vyhověl Usnesením č.j. KSPL 29 INS 7848 / 2012 – A – 7, resp. KSPL 29 INS 7850 / 2012 – A – 7 s tím, že obě řízení budou nadále vedeny pod jednou spisovou značkou, a to pod spisovou značkou dlužníka, tj. KSPL 29 INS 7848 / 2012. Dlužno však podotknout, že by jejich insolvenční věci spojil ke společnému projednání i ex offio ve smyslu již zmíněného § 112 odst. 1 OSŘ, který stanoví, že „v zájmu hospodárnosti řízení může soud spojit ke společnému řízení věci, které byly u něho zahájeny a skutkově spolu souvisí nebo se týkají týchž účastníků.“ (Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 112 odst. 1). Poté Krajský soud v Plzni vydal dne 30. 5. 2012 Usnesení č.j. KSPL 29 INS 7848 / 2012 – A – 11, v němž mimo jiné konstatoval, že se zjišťuje úpadek dlužníků manželů, povoluje se řešení úpadku dlužníků oddlužením a vyzval věřitele, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Ve stanovené lhůtě se přihlásili věřitelé v celkové výši 709.626,47 Kč.

Zde bych se chtěl u tichot přihlášených pohledávek zastavit. Konkrétně u toho, že tři věřitelé přihlásili své pohledávky jak k dlužníku Karlu Machtovi, tak i k dlužnici Kláře Machtové. Jelikož se jedná o řízení v režimu právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, tak i přesto, že obě řízení byla spojena ke společnému

projednání, tak každý z manželů má vlastní spisovou značku, která jim byla přidělena na základě podaných samostatných insolvenčních návrhů. Jinak tomu je v režimu stávající právní úpravy, kdy manželé podávají společný návrh na oddlužení a je jim automaticky přidělena jedna společná spisová značka. V řízení dlužníků manželů Machtových tak věřitelé podávali přihlášky svých pohledávek buď ke spisové značce dlužníka Karla Machta či ke spisové značce dlužnice Kláry Machtové. Na první pohled se může jevit jako irelevantní, zda věřitel přihlásí svou pohledávku u dlužnice, dlužníka či dokonce každého zvlášť. Jak už bylo řečeno, tak tři věřitelé přihlásili své pohledávky oproti ostatním za oběma dlužníky zvlášť, a to i přesto, že v té době již byla obě řízení spojena ke společnému projednání na základě zmíněného Usnesení č.j. KSPL 29 INS 7848 / 2012 – A – 7, resp. KSPL 29 INS 7850 / 2012 – A – 7. Ustanovený insolvenční správce tyto duplicitně přihlášené pohledávky na přezkumném jednání nepopřel, naopak konstatoval, že by měly být zjištěny, avšak do splátkového kalendáře zařazeny jen jednou. Správce tak reflektoval na snahu těchto věřitelů přihlásit své pohledávky za oběma dlužníky duplicitně a odkázal na Rozsudek 45 ICm 1417/2010 a na rozhodnutí VS v Praze VSPH 464/2010-B-11, kdy opěrným argumentem je fakt, že „oba manželé jsou v závazkovém vztahu spoludlužníky, zmínění věřitelé mají pohledávku za každým z manželů, nikoli jen za jedním manželem, a to bez ohledu na existenci společného jmění manželů. Pokud by byly jejich pohledávky popřeny a nastala by situace, kdy se oddlužení změní v konkurs, nemohl by být seznam přihlášených pohledávek exekucním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. g) exekučního řádu (s přihlédnutím k § 200 Ins.Z). Zmínění věřitelé by tak nemohli vést exekuci vůči oběma manželům, neboť exekuční titul by měli jen vůči jednomu z manželů.“ (Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. 45 ICm 1417/2010 ze dne 6. 12. 2010). To tedy jen okraj k duplicitně přihlášeným pohledávkám a k tomu, co bylo motivací věřitelů, aby přihlásili své pohledávky za oběma dlužníky, i když jsou jejich řízení spojena ke společnému projednání.

Vraťme se ale k dlužníkům Machtovým. Dne 17. 9. 2012 Krajský soud v Plzni vydal Usnesení č.j. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 6, ve kterém bylo schváleno oddlužení manželů plněním splátkového kalendáře. Dlužníci pak následně řádně plnili svůj splátkový kalendář, až do doby, než podáním doručeným dne 25. 7. 2013 oznámili a soudu též doložili, že jejich manželství

bylo rozvedeno na základě Rozsudku sp.zn. 12 C 92/2013 – 13. Soud postupoval tak, že dne 29. 7. 2013 vydal Usnesení č.j. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 11, v němž insolvenční věc v rozsahu vedeném ve vztahu k dlužnici vyloučil k samostatnému řízení, které bude nadále vedeno pod sp. zn. KSPL 29 INS 7850/2012. V odůvodnění soud odkázal na ustanovení § 149 odst. 1 Obč.Z., tj. občanského zákoníku účinného do 31. 12. 2013, podle kterého společné jmění manželů zaniká zánikem manželství. Dále soud konstatoval, že „rozvodem manželství došlo k zániku manželství a k zániku společného jmění manželů. A protože příjem každého dlužníka, jenž je zdrojem úhrady pohledávek nezajištěných věřitelů, je samostatným příjmem, odpadly tak důvody pro společné řízení obou dlužníků a soud proto rozhodl ve výroku tohoto usnesení o vyloučení věci druhého z účastníků.“ (Usnesení Krajského soudu v Plzni č.j. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 11 ze dne 29. 7. 2013).

Zajímavé je se podívat na to, jak tato skutečnost, kdy zde opět započaly běžet dvě řízení paralelně vedle sebe, ovlivnila právní vztah dlužníků k jejich věřitelům. Soud společně s výše zmíněným Usnesením o vyloučení věci k samotnému řízení vydal i Usnesení o změně splátkového kalendáře - KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 12 u dlužníka a KSPL 29 INS 7850/2012 – B – 3 u dlužnice. Jelikož rozvod manželství dlužníků nemůže mít zásadně žádný dopad do jejich majetkových poměrů ani do postavení jejich věřitelů neboli jinak řečeno, rozvodem manželství dlužníků nemůže být žádný z jejich nezajištěných věřitelů uvedený ve dříve schváleném splátkovém kalendáři jakýmkoliv způsobem dotčen (Kozák et al. 2008), tak změna splátkového kalendáře se změnila jen potud, že příslušným Usnesením bylo uloženo každému z dlužníků, dříve manželů, aby pravidelně měsíčně platili prostřednictvím svého správce částku v rozsahu, v jakém z těchto příjmů mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Zatímco to tedy dříve byla tato povinnost stanovena jim společně a nerozdílně, tak nyní byla uložena každému zvlášť, přičemž výše jejich závazků se nijak nezměnila tak, aby věřitelé nebyli touto právní skutečností jakkoli dotčeni. Slovy čísel tak dlužnice v tuto chvíli disponovala závazky v rámci svého vlastního oddlužení plněného splátkovým kalendářem ve výši 709.626,47 Kč. Stejně tak dlužník, tedy též 709.626,47 Kč. Soud v odůvodnění předmětného Usnesení o změně splátkového kalendáře konstatoval, že v případě rozvodu manželů po schválení oddlužení je každý z

manželů povinen hradit všechny závazky náležející do společného jmění manželů bez ohledu na to, ve kterém řízení byly uplatněny přihláškou. „Účelem insolvenčního řízení je uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a v zásadě poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů (§ 1 odst. 1 písm a) Ins.Z.) a v případě, že by se dlužníci – manželé nerozvedli, měli by jejich věřitelé s pohledávkami uspokojitelnými ze společného jmění manželů k dispozici k úhradě svých pohledávek společnou ekonomickou nabídkou obou dlužníků. Jestliže se tedy dlužníci rozvedli, nelze spravedlivě požadovat, aby se jejich věřitelé spokojili s ekonomickou nabídkou toliko jednoho z nich.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 1 VSPH 1091/2012 ze dne 17. 09. 2012). Pro úplnost soud dodal, že nedošlo ke změně poměru pohledávek nezajištěných věřitelů uvedených ve výroku II. původního usnesení o splátkovém kalendáři, neboť tyto pohledávky vznikly za trvání tehdejšího manželství a staly se závazkem ze společného jmění manželů.

Nevýhodnost této záležitosti pro dlužníky je víc než zřejmá. Za situace, kdy jejich řízení byla spojena v jedno, tak pro osvobození od zbytku dluhů dle § 414 a násl. Ins.Z. bylo mimo jiné zapotřebí uspokojit nezajištěné věřitele alespoň z 30 %, tj. z částky 212.887,94 Kč po odečtení odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce. Nyní, kdy každý z dlužníků musí uspokojit nezajištěné věřitele alespoň z 30 %, tedy alespoň částkou 212.887,94 Kč, tak by věřitelé měli na konci obou oddlužení celkově obdržet alespoň částku 425.775,88 Kč (2 x 212.887,94 Kč), tj. dvakrát tolik, kolik by jim připadlo, když by se dlužníci nerozvedli a jejich řízení byla vedena v rámci spojeného řízení, jak tomu bylo na počátku plnění splátkového kalendáře.

Nespornou a legitimní otázkou může též být, jak se v takovém případě vypořádají dosud uhrazené splátky pro věřitele mezi oba dlužníky, rozvedenými manžely. Nehledě na to, kdo z dlužníků jakou měrou dosud přispíval na uhrazené splátky pro věřitele, tak soud rozdělí dosud celkově splacenou částku na dvě poloviny, přičemž na každého z dlužníků tak připadá jedna polovina dosud uhrazených závazků, přičemž soud vychází z toho, že dosud bylo řízení vedeno zásadou, že oba dlužníci jsou povinni plnit povinnosti jim stanovené společně a nerozdílně.

Soudní praxe v rámci insolvenčních řízení obecně je však leckdy těžko předvídatelná a protichůdná. Stejně tak tomu je i v tomto případě, kdy v rámci běžícího oddlužení plněného splátkovým kalendářem dojde k rozvodu manželů dlužníků. Ukázali jsme si na konkrétním insolvenčním řízení, jak soud v takovém případě postupoval, přičemž stejný postup bychom našly i u mnoha dalších řízení – např. KSPL 54 INS 13238 / 2011 a další. Pokud bychom se ale podívali na soudní judikaturu Vrchního soudu v Praze č.j. 1 VSPH 2233 / 2013 – B – 35 ze dne 3. 2. 2014, zjistili bychom, že v průběhu schváleného oddlužení probíhajícího ve spojeném insolvenčním řízení manželů dlužníků (zahájeném v režimu úpravy účinné do 31. 12. 2013) není rozvod jejich manželství důvodem k vyloučení věci jednoho z manželů k samostatnému projednání (a ke změně schváleného oddlužení), a není to ani sám o sobě důvod ke zrušení schváleného oddlužení. Není tak snadné předjímat, jak který soud ve věci rozhodne, a o to pak těžší domáhat se případné nápravy.

Jak již bylo zmíněno, za současné právní úpravy je na manžele ve společném oddlužení nahlíženo jako na jediného dlužníka, a tak je zřejmé, že právní událost, jako je rozvod dlužníků, nemá žádný vliv na jejich společné řízení.

3.6 Úmrtí jednoho z manželů ve společném oddlužení manželů

Důsledky této události, která může ve společném oddlužení manželů nastat, jsou řešeny a dotvářeny převážně judikaturou. Stěžejním judikátem této problematiky Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 41 INS 14739/2010, 3 VSPH 574/2011-B ze dne 9. 9. 2011. Vrchní soud se soud zabýval rozhodnutím, ve kterém Krajský soud v Praze č.j. KSPH 41 INS 14739/2010-B-15 ze dne 18. dubna 2011 odmítl popěrný úkon věřitele s odůvodněním, že „v daném insolvenčním řízení, v němž bylo rozhodnuto o úpadku před 31. 3. 2011, tj. před účinností novely Ins.Z. provedené zákonem č. 69/2011 Sb., nelze použít ustanovení této novely o popírání pohledávek ze strany jednotlivých věřitelů.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 574/2011-B ze dne 9. 9. 2011). Primární právní otázkou tedy vůbec nebyly důsledky úmrtí jednoho z manželů ve společném oddlužení manželů. Jak postupovat v situaci, kdy jeden z manželů v takovém řízení zemře, vyplynulo až přezkoumáním předmětného usnesení ze strany Vrchního soudu, což dalo vzniku prvnímu směřovatnému soudnímu

rozhodnutí v tomto směru. Vrchní soud coby soud odvolací během své činnosti zjistil, že dne 3. 12. 2010 byly příslušnému soudu doručeny insolvenční návrhy spojené s návrhem na povolení oddlužení podané manžely Miroslavem Ederem a Štefanií Ederovou. Na základě toho byla zahájena dvě insolvenční řízení, přičemž dne 24. 1. 2011 soud tato dvě řízení dle § 112 odst. 1 OSŘ spojil ke společnému řízení. Dne 10. 2. 2011 bylo rozhodnuto o úpadku a zároveň bylo nařízeno přezkumné jednání a schůze věřitelů na den 1. 4. 2011. Dne 31. 3. 2013 odvolatel doručil soudu podání označené jako Návrh na provedení důkazů a právní argumentace svědčící popření pohledávky jiného věřitele. Dne 1. 4. 2011 skutečně proběhlo přezkumné jednání, tak i schůze věřitelů. Soud označil odvolatelovo podání za popěrný úkon, který s výše uvedeným odůvodněním odmítl. Odvolatel se posléze odvolal k Vrchnímu soudu. Vrchní soud však během své činnosti mimo jiné ze spisu zjistil, že ještě před přezkumným jednáním a schůzí věřitelů, dne 28. 2. 2011, dlužník Miroslav Eder zemřel. Na základě právě této zjištěné skutečnosti odvolací soud konstatoval, že „za této situace, kdy jeden z účastníků společného insolvenčního řízení v jeho průběhu zemřel a ztratil tak způsobilost být jeho účastníkem (§ 107 odst. 1 a 3 o.s.ř.), neměl soud prvního stupně činit jiné úkony, než kterými by na tuto nastalou překážku dalšího postupu řízení odpovídajícím procesním způsobem reagoval. Jelikož povaha insolvenčního řízení, jehož předmětem je dle § 1 IZ řešení úpadku (či hrozícího úpadku) dlužníka některým ze zákonem stanovených způsobů, vylučuje, aby bylo v insolvenčním řízení zemřelého dlužníka pokračováno s jeho univerzálním právním nástupcem-dědicem dle § 107 odst. 3 o.s.ř., bylo nutné, aby soud nejprve ze společného řízení insolvenční věc dlužnice Štefanie anonymizovano vyloučil k samostatnému řízení, a poté aby insolvenční řízení ve věci zemřelého dlužníka Miroslava Edera podle § 107 odst. 5 o.s.ř. zastavil. To s tím, že v insolvenčním řízení dlužnice (jež dle § 84 IZ nelze přerušit) bude možno pokračovat až poté, co bude ukončeno dědické řízení jejího zemřelého manžela M. Edera, v jehož rámci bude vypořádáno i společné jmění manželů, které úmrtím manžela zaniklo. Teprve výsledky tohoto dědického řízení určí stávající rozsah majetku dlužnice a jejich závazků (jejich případné změny nastalé ke dni úmrtí manžela, k němuž došlo ještě před přezkumným jednáním a schůzí věřitelů). Až na podkladě těchto zjištění bude možno (po novém přezkumu a schůzi věřitelů) rozhodnout o tom, zda oddlužení dlužnice lze schválit (a v jaké formě) či nikoli. Uvedeným způsobem však soud prvního stupně nepostupoval, když navzdory úmrtí dlužníka-účastníka

společného insolvenčního řízení, které mu bylo dne 1. 4. 2011 oznámeno, v tomto řízení pokračoval, uskutečnil přezkumné jednání i schůzi věřitelů (na níž nedošlo k rozhodnutí o schválení či neschválení povoleného oddlužení) a vydal napadené usnesení, ač k tomu z uvedených důvodů podmínky dány nebyly. Proto také výsledky přezkumného jednání konaného za popsané situace dne 1. 4. 2011 postrádají právní relevanci a bude nutno-jak uvedeno shora-v insolvenčním řízení dlužnice Š. anonymizovano provést posléze přezkum pohledávek znovu.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 574/2011-B ze dne 9. 9. 2011).

Shrme-li výše uvedené, tak Vrchní soud judikoval, že v případě úmrtí jednoho z manželů ve společném oddlužení manželů, by měl soud prvního stupně nejprve ze společného řízení insolvenční věc pozůstalého vyloučit k samostatnému řízení a insolvenční řízení ve věci zemřelého dlužníka zastavit dle § 107 odst. 5 OSŘ. V insolvenčním řízení pozůstalého je možno pokračovat až poté, co je ukončeno dědické řízení zemřelého, v jehož rámci bude vypořádáno i společné jmění manželů, které úmrtím jednoho z manželů zaniklo. Pokud navzdory úmrtí jednoho z manželů proběhlo přezkumné jednání a schůze věřitelů, aniž by bylo postupováno tak, jak vylíčil Vrchní soud, tak musí proběhnout přezkumné jednání i schůze věřitelů znovu.

Obdobným postupem se řídil i Krajský soud v Praze v insolvenčním řízení sp.zn. KSPH 37 INS 7146 / 2012. Předmětem tohoto řízení bylo řešení úpadku manželů dlužníků, jejichž věci soud spojil ke společnému řízení. I v tomto řízení došlo k úmrtí jednoho z manželů, konkrétně dlužnice. Rozdílem oproti výše blíže popsanému případu, kterým se zabýval Vrchní soud v Praze, bylo, že k úmrtí dlužnice došlo až po přezkumném jednání a zároveň i po vydání Usnesení o schválení splátkového kalendáře, tedy až za běhu plnění splátkového kalendáře. Soud postupoval ve smyslu úvahy Vrchního soudu v Praze, alespoň co do vyloučení řízení dlužníků k samostatnému projednání a následného zastavení řízení dlužnice. Oproti předchozímu případu však soud „nevyčkal výsledků dědického řízení po zemřelé dlužnici, jak předpokládá usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. 3 VSPH 574/2011-B-24 ze dne 9.9.2011 (KSPH 41 INS 14739/2010) a vydal Usnesení o změně splátkového kalendáře, neboť

„a) skutkový základ v uvedeném řízení byl odlišný potud, že ještě neproběhlo přezkumné jednání a schůze věřitelů, zatímco v projednávaném řízení již bylo

vydáno usnesení o schválení oddlužení, které je stále účinné a bez této změny by mělo být na jeho základě plněno a

b) v dané věci je zřejmé, že dědictví po zemřelé dlužnici je předlužené (viz závěry v odst. 2 usnesení č.j. KSPH 37 INS 7142/2012-B-21 ze dne 11.12.2012), neboť dlužnice nemá žádný majetek (výlučný ani ve společném jmění manželů), ale pouze závazky v minimální výši 200.000,- Kč. Závazky zemřelé dlužnice pak nemohou na dlužníka přejít, neboť takový krok by vyžadoval ke své účinnosti souhlas insolvenčního správce.“ (Usnesení Krajského soudu v Praze č.j. KSPH 37 INS 7142/2012 – B – 25 ze dne 20. 5. 2013).

V tomto případě tedy nemuselo být nařizováno nové přezkumné jednání a byl pouze poupraven splátkový kalendář. V této souvislosti je zajímavé podívat se, jaký byl právní osud přihlášených věřitelů a jejich na přezkumném jednání zjištěných pohledávek. Soud totiž pohledávky věřitelů, kteří se přihlásili do řízení dlužnice (Dlužníci podávali své návrhy za staré právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, kdy každému z nich byla přidělena vlastní spisová značka a věřitelé tak museli přihlašovat své pohledávky ke konkrétní spisové značce. Jen pro připomenutí, podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2014, pokud podají manželé společný návrh na oddlužení, je jim přidělena jedna spisová značka, přičemž věřitelé přihlašují své pohledávky k této jedné konkrétní spisové značce za oběma dlužníky, kteří mají postavení nerozlučných společníků a považují se za dlužníka jednoho.), ze splátkového kalendáře vyjmul s tím, že nebudou již v řízení pozůstalého dlužníka uspokojováni a věřitelé vyjmutých pohledávek se mohou přihlásit do dědického řízení.

Na základě tohoto Usnesení o změně splátkového kalendáře poté, co dlužnice zemřela, a zároveň při podrobnějším prozkoumání zjistíme, že velmi zásadní rozdíl v tom, jestli věřitel svou pohledávku z opatrnosti přihlásí jak k dlužníkovi, tak dlužnici či nikoliv. Například věřitel COFIDIS s.r.o. přihlásil svou pohledávku do řízení dlužnice zveřejněnou a vedenou pod položkou P-4 a i do řízení dlužníka zveřejněnou a vedenou jako P-5, přičemž se jedná o naprosto stejné (=duplicitní nebo též totožné) pohledávky co do důvodu i výše. Zatímco například věřitel Ferratum Czech s.r.o. přihlásil svou pohledávku pouze do řízení dlužnice (pravděpodobně v dobré víře, že se přihláška týká obou dlužníků, když jejich věci byly spojeny do jednoho společného řízení), a to i přesto, že pohledávka prokazatelně vznikla za doby trvání manželství a byla společným

závazkem manželů. Právní důsledky způsobu přihlášení (k jednomu či k oběma dlužníkům) jsou zjevné právě v případě, kdy dojde např. k úmrtí jednoho z dlužníků. Když se vrátíme k uvedeným věřitelům a k usnesení, jímž byl změněn splátkový kalendář po úmrtí dlužnice, tak zjistíme, že věřitel COFIDIS s.r.o. zůstal i po úmrtí dlužnice zařazen do splátkového kalendáře, protože přihlásil z opatrnosti svou pohledávku jak do řízení dlužnice, tak dlužníka. Neboli ze závazků dlužnice byl tento závazek vyjmut a byl „aktivován“ u dlužníka. I přesto, že tato duplicitní (totožná) pohledávka přihlášená ze strany věřitele do obou řízení, nebyla popřena, tak do té doby byla ve splátkovém kalendáři zařazena a uspokojována jen jednou, neboť k ní nebylo přihlíženo, resp. k jedné z nich – o tom dále. Naopak pohledávka věřitele Ferratum Czech s.r.o. byla ze splátkového kalendáře vyjmuta, poněvadž byla přihlášená pouze u dlužnice, a tento věřitel se musí domáhat svého nároku v rámci dědického řízení. Z toho zřetelně vyplývá, že je optimální přihlásit svou pohledávku za každým z dlužníků zvlášť i přesto, že jejich řízení je nebo bude spojené, a to právě z výše uvedeného důvodu. Výsledné celkové uspokojení bude s železnou pravidelností vždy výhodnější v rámci oddlužení řešeného splátkovým kalendářem, než v dědickém řízení, které je jedinou možností pro společnost jako Ferratum Czech s.r.o. v uvedeném případě, jak vyzískat alespoň část neuspokojené výše své pohledávky.

Ještě bych se rád pozastavil u situace, která byla okrajově zmíněna v předchozím odstavci, a to jaký je nebo spíše by měl být postoj správce vůči pohledávkám, které věřitel přihlásil k jednomu z dlužníků a duplicitně i ke druhému. Právní úprava této záležitosti bolestně absentovala, a tak musela být vyřešena opět soudní praxí. V tomto případě by měly být tyto pohledávky zjištěny, ale do splátkového kalendáře nezahrnuty. Plyne tak z Rozsudku č.j. 45 ICm 1417/2010 a z Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č.j. VSPH 464/2010-B-11, kdy opěrným argumentem je již zmíněný fakt, že „oba manželé jsou v závazkovém vztahu spoludlužníky, zmínění věřitelé mají pohledávku za každým z manželů, nikoli jen za jedním manželem, a to bez ohledu na existenci společného jmění manželů. Pokud by byly jejich pohledávky popřeny a nastala by situace, kdy se oddlužení změní v konkurs, nemohl by být seznam přihlášených pohledávek exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. g) exekučního řádu (s přihlédnutím k § 200 Ins.Z.). Zmínění věřitelé by tak nemohli vést exekuci vůči oběma manželům, neboť exekuční titul by měli jen vůči jednomu z manželů.“

(Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. 45 ICM 1417/2010). K tomuto názoru se přiklonila i praxe insolvenčních soudů a zejména správců.

Výše popsané situace se týkají právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, tedy kdy insolvenční návrh na povolení oddlužení byl podán každým z manželů zvlášť a jejich řízení byla poté spojena do jednoho. Za účinnosti aktuální právní úpravy lze důvodně dovést, že ani okolnost, jako je úmrtí jednoho z manželů, nebude mít vliv na probíhající řízení, neboť manželé dlužníci mají postavení nerozlučných společníků a je na ně nahlíženo jako na dlužníka jediného.

3.7 Problematika situací, kdy insolvenční návrh podá jen jeden z manželů

Situace, kdy manželé hodlají řešit svůj úpadek či hrozící úpadek oddlužením, přičemž návrh na povolení oddlužení podal jen jeden z nich, jsou v praxi velmi časté. Ať už z domnělé vypočítavosti či nevědomosti takto podaný insolvenční návrh jen jedním z manželů přináší nejen specifické situace, ale ve skutečnosti i negativní důsledky pro samotné manželé dlužníky.

3.7.1 Přihlášení pohledávky

Následující záležitost se týká právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, tedy kdy ještě nebyl institut společného oddlužení manželů vtělen přímo do zákona, naopak ale záležitost dopadající na absolutně drtivou část oddlužení, které v současné době probíhají.

Podle § 173 odst. 4 Ins.Z. „má přihláška pohledávky pro běh lhůty k promlčení nebo pro zánik práva stejné účinky jako žaloba nebo jiné uplatnění práva u soudu, a to ode dne, kdy přihláška byla doručena insolvenčnímu soudu.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 173 odst. 4). Pokud věřitel uplatní přihlášku u jiného než insolvenčního soudu, postoupí ji tento soud, aniž by o tom vydával rozhodnutí, neprodleně soudu insolvenčnímu. Účinky spojené s podáním takové přihlášky nastávají až dnem, kdy byla přihláška skutečně insolvenčnímu soudu doručena.

Zároveň přihlášku je věřitel oprávněn podat již od okamžiku zahájení insolvenčního řízení, a to i v případě, kdy insolvenční soud ještě nezveřejnil

výzvu k podávání přihlášek (§ 110 odst. 1 Ins.Z.). Smysl této právní úpravy vysvětlili Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. II. ÚS 2444/10 ze dne 2. 12. 2010.

Propadná lhůta k podání přihlášky do insolvenčního řízení je soudem určena až v rozhodnutí o úpadku. Podle § 136 odst. 2 písm. d) Ins.Z. musí rozhodnutí o úpadku vedle dalších předepsaných náležitostí obsahovat i „výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě, jež nesmí být kratší 30 dnů a delší než 2 měsíce.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 136 odst. 2 písm. d). Je-li zároveň s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o řešení úpadku oddlužením, je tato lhůta k uplatnění přihlášky obligatorně 30denní (opět připomínám, že takto byla lhůta dána starou právní úpravou. Podle nové zůstala lhůta u oddlužení 30denní a nově je upravena lhůta v ostatních případech, kdy je stanovena obligatorně 2 měsíce). Výzva zároveň obsahuje poučení o následcích zmeškání této lhůty - „k přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 173 odst. 1).

V souvislosti s podáváním přihlášek pohledávek lze odkázat na Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 334/2011-P7-9 ze dne 6. 5. 2011, ve kterém se soud zabýval odvoláním ohledně nepřihlédnutí k opožděně podané přihlášce pohledávky. Předmětem řízení byl úpadek dlužníka, který podal insolvenční návrh na povolení oddlužením. V tomto návrhu vyjádřila manželka dlužníka souhlas, čímž dala najevo, že trvá jejich SJM a že jejich majetek do něj náležející bude navrženým oddlužením postižen, tj. že mají závazky, které z tohoto společného majetku mají být uspokojeny. Jinými slovy – i přesto, že bylo zahájeno insolvenční řízení pouze na jednoho manžela, tak jelikož druhý z manželů vyjádřil předmětný souhlas, tak do insolvenčního řízení řešeného oddlužením spadají i závazky manželky vzniklé za dobu trvání manželství. Věřitel, který uzavřel smlouvu s dlužnicí (za doby trvání manželství dlužníků), přihlásil svou pohledávku do řízení dlužníka až rok poté, co skončila lhůta k podávání přihlášek pohledávek, ke kterému soud věřitele usnesením vyzval. Soud vyhodnotil, že přihláška pohledávky byla podána po lhůtě stanovené usnesením a pohledávku odmítl ve smyslu § 185 Ins.Z. Věřitel se odvolal

k Vrchnímu soudu v Praze s argumentací, že „mu nebylo známo, že Ivana Jouklová je jeho manželkou, a učinil tak poté, co mu manželka dlužníka sdělila, že dlužníkovi bylo povoleno řešení jeho úpadku oddlužením, k němuž vyslovila předchozí souhlas, a proto nelze proti ní vymáhat uvedenou pohledávku jinak než v insolvenčním řízení ve věci dlužníka. Uvedl, že z dikce ustanovení § 392 odst. 3 InsZ vyplývá, že se fakticky v takovém případě neoddlužuje jen dlužník, nýbrž celá majetková podstata ve společném majetku manželů (SJM). Poznamenal, že má v rámci České republiky přes 5 mil. zákazníků a že pro potřeby insolvenčního řízení zjišťuje, zda se jeho zákazníci nenacházejí v insolvenčním řízení z insolvenčního rejstříku podle jmen dlužníků, popř. dat jejich narození nebo identifikačních čísel, tj. údajů, které má k dispozici na základě uzavřených smluv se zákazníky. V projednávané věci však není objektivně schopen z insolvenčního rejstříku zjistit, že závazek dlužnice spadá do společných závazků s dlužníkem a že svou pohledávku za ní musí uplatnit v insolvenčním řízení vedeném proti dlužníkovi. Konstatoval, že dlužník byl povinen v insolvenčním návrhu uvést všechny své závazky, tj. závazky i společné se svou manželkou spadající do jejich SJM. Shrnul, že za uvedené situace odmítnutí jeho přihlášky jako podané opožděně, je porušením zásady, že v insolvenčním řízení mají podle InsZ věřitelé v zásadě stejné nebo obdobné postavení a mají v něm rovné možnost [§ 5 písm. b) InsZ].“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 334/2011 – P7 – 9 ze dne 6. 5. 2011). Vrchní soud odvolání vyhověl a judikoval následující právní závěry: „že úsudek insolvenčního soudu o opožděném podání přihlášky mohl obstát jen za situace, kdyby věřitel prostřednictvím automatického vyhledávání v systému veřejného insolvenčního rejstříku měl možnost zjistit, že obligační dlužnice jeho pohledávky je manželkou dlužníka, která v insolvenčním řízení tohoto dlužníka podle § 392 odst. 3 IZ vyslovila souhlas s navrženým řešením dlužníkovy úpadku oddlužením, a kdy je třeba vycházet z toho, že předmětem tohoto oddlužení (pokud budou v insolvenčním řízení zákonem předpokládaným způsobem uplatněny a zjištěny) budou i závazky těchto manželů tvořící jejich SJM, tedy i věřitelova pohledávka za manželkou dlužníka vzniklá za trvání jejich manželství. Ze spisu nevyplývají žádné skutečnosti, jež by vyvracely domněnku, že majetek dlužníka a jeho manželky nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří jejich SJM. Veřejný systém insolvenčního rejstříku však dosud neumožňuje vyhledat informaci o tom, že osoba zavázaná za splnění věřitelova závazku je manželem dlužníka, vůči němuž je vedeno insolvenční řízení s

návrhem na oddlužení, s nímž manžel dlužníka souhlasil, a tuto okolnost nelze při posouzení včasnosti přihlášky přičítat k tíži dotčenému věřiteli. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že za popsané situace lhůta k podání přihlášky pohledávky za manželkou dlužníka (pohledávky odpovídající závazku spadajícímu do jejich SJM) věřiteli neuplynula (dosud mu nezačala běžet), a jelikož tak ohledně ní nenastal následek, že se k ní nepřihlíží, nebyl ani důvod k jejímu odmítnutí.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 334/2011 – P7 – 9 ze dne 6. 5. 2011).

3.7.2 Právní osud přihlášených a nepřihlášených pohledávek

Zásadní otázkou v případě, že podá insolvenční návrh na povolení oddlužení pouze jeden z dlužníků manželů, je, jaký je právní osud přihlášených či nepřihlášených pohledávek věřitelů do insolvenčního řízení. Vezměme příklad, kdy se přihlásí do oddlužení pouze manžel s tím, že předpokládáme, že manželé mají společný jmění manželů, a tudíž společné závazky vzniklé za dobu trvání manželství, což není nic jiného, než pouze odrazem nejčastější praxe. Uvažujme, že oddlužení je schváleno plněním splátkového kalendáře a manželka dlužníka se na plnění nepodílí (o této problematice dále). Jelikož závazky vznikly za trvání manželství, tak věřitelé mají právo postihu za oběma dlužníky, kteří jsou v postavení spoludlužníků. Věřitelé, kteří se přihlásili do insolvenčního řízení a jejichž pohledávka byla zjištěna, jsou ze strany dlužníka uspokojováni prostřednictvím schváleného splátkového kalendáře. Věřitelé se však z výše uvedeného důvodu domáhají splácení své pohledávky i na manželce dlužníka, která není oddlužením v tomto směru nijak dotčena. Věřitelé jsou tak uspokojováni ze dvou zdrojů, což zakládá fakt, který by se měl promítnout do insolvenčního řízení dlužníka. Věřitel by totiž pokaždé, kdy je uspokojen ze strany manželky, měl vzít svou přihlášku pohledávky částečně zpět ve smyslu § 184 odst. 1 Ins.Z. o uhrazenou část. Pokud by tak neučinil a zároveň správce by o tomto uspokojování ze strany manželky nevěděl, tak by mohlo dojít k tomu, že takový věřitel bude uspokojen souhrnně z větší části, než na jakou má nárok, tedy z více než 100 %, což je samozřejmě nelegitimní a především nelegální. I v případě, že by o tomto uspokojování ze strany manželky panovala povědomost, tak věřitel by měl vzít přihlášku částečně zpět, neboť by nastalo prolomení jedné ze základních zásad insolvenčního řízení, a to poměrného uspokojení věřitelů,

neboť tento věřitel by byl stále uspokojován ve stejném poměru vůči ostatním věřitelům, i když jeho poměr se z logiky věci snížil. Jinými slovy tento věřitel by měl podle splátkového kalendáře být uspokojován poměrně vůči ostatním věřitelům např. z 10 %, neboli věřitel by každý měsíc měl obdržet deset procent z částky rozvrhované mezi nezajištěné věřitele. Pokud by nastala situace, kdy manželka dlužníka tohoto věřitele uspokojí, tak se snižuje procentuální zastoupení tohoto věřitele v insolvenčním řízení dlužníka právě o uhrazenou část, neboli jeho poměrné zastoupení na celkových přihlášených a zjištěných pohledávkách by kleslo pod původních 10 %. Na tuto situaci však musí reagovat soud, který by měl vydat nový splátkový kalendář zohledňující tuto skutečnost, samozřejmě až poté, co se o ní dozví ze strany věřitele, jenž vezme přihlášku pohledávky částečně zpět. V teoretické rovině by tak po každém uspokojení měl brát věřitel částečně zpět svou přihlášku pohledávky, načež by soud bezprostředně vždy vytvořil nový splátkový kalendář. Může tak nastat situace, kdy by každý měsíc mohl být vydáván nový splátkový kalendář, což by způsobilo neudržitelný průběh insolvenčního řízení. I přesto, že takto popsaný postup je jediný legitimní, tak v praxi jsem se s ním nikdy nesešel. V lepším případě totiž věřitelé vezmou částečně zpět svou přihlášku pohledávky jednou za několik měsíců.

3.7.3 Spoluúčast manžela na oddlužení

Již o pár řádků výše jsem narážel na to, že zákon, alespoň tedy stará právní úprava účinná do 31. 12. 2013, připouští, aby se manžel dlužníka na oddlužení podílel. To je spojeno s dřívějším výkladem § 392 odst. 3 Ins.Z. před novelizací provedenou zákonem č.294/2013 Sb. Toto ustanovení stanovilo, že „Osoby ochotné zavázat se při povolení oddlužení jako spoludlužníci nebo ručitelé dlužníka musí návrh spolupodepsat. Dále musí návrh podepsat i dlužníkův manžel a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí; to neplatí, jestliže oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného společného jmění manželů, rozsah vyživovacích povinností dlužníka vůči jeho manželu a nezaopatřeným dětem nebo rozsah vyživovacích povinností dlužníkovy manželky. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 392 odst. 3). To, že dlužníkův manžel podepíše insolvenční návrh svého manžela a zároveň uvede, že s povolením oddlužení souhlasí, bylo zpočátku vykládáno tak, že se tímto manžel

obdobně jako dlužník hodlá podrobit plnění splátkového kalendáře - ohledně závazků náležejících do SJM - a dosáhnout tak i vůči své osobě osvobození od placení zbytku dluhů dle § 414 a násl. Ins.Z., tj. zavázal se tím poskytovat po celou dobu splátkového kalendáře na uspokojení závazků ze SJM plnění v obdobném rozsahu, v jakém jsou postiženy příjmy dlužníka, a podrobit se tomuto oddlužení i co do plnění ostatních povinností, k nimž je jinak zavázán jen dlužník, včetně přiměřené aplikace režimu § 412 Ins.Z. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Dosavadní judikatura dovozovala, že v takovémto případě musí insolvenční soud v rozhodnutí o schválení oddlužení splátkovým kalendářem zavázat k jeho plnění obdobně jako dlužníka i jeho manžela. Ve světle náhledu prezentovaného v Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSLB 76 INS 12605/2010, 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011 byl však usměrněn dosavadní výklad. Vrchní soud vyjádřil svůj názor, tak že: „Je na soudu prvního stupně, aby vhodným poučením odstranil možné pochybnosti o tom, že souhlas a spolupodpis dlužníkovy manželky (jimž je nově určena kolonka 22 formuláře návrhu) skutečně vyjadřuje jeho vůli k popsání spoluúčasti na oddlužení (tedy že se např. nevztahuje jen k postihu majetku ze SJM sloužícího k zajištění závazků dlužníka, je-li tu takový), anebo že v případě absence tohoto souhlasu a podpisu dlužníkovy manželky jsou si manželé vědomi toho, že jen dlužník bude moci dosáhnout osvobození od placení zbytku, a to s důsledky pro jejich SJM shora uvedenými. Součástí tohoto poučení by vždy mělo být upozornění na preferenční možnost řešit společný úpadek standardním-procesně nejvhodnějším-způsobem, tedy tak, že insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení podají oba manželé.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011). Z toho plyne, že podpis dlužníkovy manželky není obligatorním pro neodmítnutí podaného insolvenčního návrhu a zároveň, že takový podpis na návrhu ještě automaticky neznamená, že manžel dlužníka hodlá jako dlužník podrobit plnění se splátkovému kalendáři.

Ve stejném Usnesení se soud vyslovil ke zřejmé nevýhodnosti podání insolvenčního návrhu na povolení oddlužení jen jedním manželem: „Takovéhoto výsledku-společného osvobození od zbytku dluhů-samozřejmě nemůže být dosaženo, pokud se bude řešení úpadku oddlužením domáhat jen jeden z manželů a pokud jen tento manžel bude režimu oddlužení podroben a jen on se bude na jeho plnění (bez obdobné spoluúčasti druhého manžela) podílet. Pak může

dosáhnout osvobození od zbytku dluhů jen tento manžel-dlužník. To znamená, že dosáhl-li takový dlužník po úspěšném završení splátkového kalendáře přiznání osvobození, pak jeho věřitelé sice vůči němu již nemohou v soudním či jiném řízení úspěšně uplatnit svoji pohledávku (či její neuspokojenou část), na niž se dlužníkovo osvobození vztahuje, mohou ji však uplatnit vůči manželu dlužníka, jestliže šlo o jejich společný závazek (tedy takový, který byli povinni splnit oba, ať již solidárně nebo subsidiárně, např. při ručení jednoho z manželů za závazek druhého). Dosáhne-li věřitel vůči manželu dlužníka přísudku tohoto nároku náležejícího dle § 143 odst. 1 písm. b) ObčZ do SJM, může ho vymáhat nejen z výlučného majetku manžela, ale i z veškerého majetku náležejícího do trvajících SJM tohoto manžela a dlužníka. Stejný postih může vést věřitel i pro přiznanou pohledávku vůči manželu dlužníka, z níž sice byl obligačně zavázán jen tento manžel (a proto se na ni nevztahoval režim dlužníkovy oddlužení a tedy ani jemu přiznané osvobození), jde však o pohledávku vzniklou za trvání manželství, pro kterou majetek tvořící SJM postihnout lze (viz § 262a odst. 1 o.s.ř.). Nutno dodat, že tak jak SJM může tvořit jen majetek již nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství (viz § 143 odst. 1 písm. a/ ObčZ), soudní praxe dovozuje, že mzdový (platový) nárok manžela povinného součástí SJM není. Naproti tomu vyplacená mzda nebo plat již je součástí SJM a podle okolností ji lze postihnout např. při výkonu rozhodnutí prodejem movité věci (soupisem peněz v hotovosti) anebo typicky příkázáním jiných majetkových práv podle § 320 o.s.ř., jestliže by již šlo o vyplacenou mzdu či plat, který má manžel povinného uložený na účtu u banky. Lze tedy shrnout, že při postupu, kdy režimu oddlužení plněním splátkového kalendáře je podroben jen jeden z manželů, a druhý manžel-na jeho plnění se nepodílejší-tudíž osvobození dosáhnout nemůže, nastane po přiznání osvobození dlužníku situace, kdy SJM oddluženo nebude, tj. kdy i po úspěšném završení procesu oddlužení ve vztahu k manželu-dlužníku budou nadále vůči jeho manželu uplatnitelné též dosavadní závazky (jejich případný zbytek) tvořící SJM, z nichž byl zavázán jen tento manžel nebo společně s dlužníkem, a kdy tyto závazky budou v případě jejich přísudku vůči manželu z majetku SJM vymožitelné (samozřejmě se zmíněným omezením vylučujícím postih mzdy nebo jiných příjmů dlužníka).“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011). Závěrem soud konstatoval, že „manžel dlužníka, jenž podal insolvenční návrh na povolení oddlužení, se může na oddlužení dobrovolně podílet tak, že bude poskytovat po dobu trvání

splátkového kalendáře plnění v obdobném rozsahu, v jakém jsou postiženy příjmy dlužníka, a podrobit se tomuto oddlužení i co do plnění ostatních povinností, k nimž je jinak zavázán jen dlužník, čímž v konečném důsledku mohou dosáhnout oba manželé osvobození ve smyslu § 414 Ins.Z.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011).

Podle nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 se na insolvenčním návrhu na povolení oddlužení již nevyžaduje podpis manžela, není-li stanoveno jinak. Možnost podat insolvenční návrh jen jedním z manželů však zůstává zachována, stejně tak následky s tím spojené, co se oddlužení, resp. neoddlužení od zbytku dluhů druhého z manželů týká.

3.8 Rozhodnutí o neschválení oddlužení

Podle § 405 odst. 1 Ins.Z. insolvenční soud „oddlužení neschválí, pokud v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 405 odst. 1). Jaký však má vliv taková skutečnost vyběhnuvší na povrch ve spojeném řízení manželů? Takovou skutečností může být mimo jiné nepoctivý záměr ze strany dlužníka (§ 395 odst. 1 písm. a) Ins.Z.). V této souvislosti nutno opět poukázat na rozhodnutí Vrchního soudu, který se v případě, kdy dlužnice ve svém návrhu nevedla, že byla pravomocným Rozsudkem uznána vinnou ze spáchání trestného činu zpronevěry, ve svém Usnesení vyjádřil, že „pokud jde o řešení úpadku dlužníka, je třeba předně zdůraznit, že u dlužníků-manželů, kteří podali současně insolvenční návrh s návrhem na povolení oddlužení, mají majetek a závazky náležející do jejich společného jmění manželů a proto byly jejich insolvenční věci spojeny ke společnému řízení, je v zásadě vyloučeno, aby v případě, že úpadek jednoho z nich může být řešen jedině konkursem (jak tomu je u dlužnice), byl úpadek druhého manžela-dlužníka řešen jinak, tedy navrženým oddlužením. V poměrech projednávané věci ovšem lze navíc i dlužníku samému přičíst nepoctivý záměr, nebo minimálně lehkomyšlný přístup k plnění povinností v insolvenčním řízení, které vstup do oddlužení vylučují. Oddlužení se domáhali oba manželé společně, přičemž manžel dlužnice vyslovil podle § 392 odst. 3 InsZ souhlas s jejím oddlužením a její návrh na povolení oddlužení spolupodepsal, přestože ten

neobsahoval údaj o pravomocném odsouzení dlužnice za trestný čin majetkové povahy a o závazcích vzešlých z její trestné činnosti, a dlužník-jak plyne i z jeho odvolání-o těchto skutečnostech věděl.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 1139/2011-B-34 ze dne 6. 3. 2012).

3.9 Společně oddlužení manželů a majetek náležející do majetkové podstaty

I přesto, že o otázce majetku náležejícího do majetkové podstaty v rámci společného oddlužení manželů, bylo pojednáváno již několikrát, tak v této podkapitole jí bude věnováno komplexně vcelku.

3.9.1 Majetková podstata

Majetkovou podstatou Ins.Z. rozumí „majetek určený k uspokojení dlužnickových věřitelů“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 2 písm.e). Jaký všecken majetek spadá či nespadá do majetkové podstaty, záleží na způsobu řešení úpadku dlužníka a zároveň v závislosti na tom, jestli insolvenční návrh podal sám dlužník či věřitel. Pokud se zaměříme na v této práci stěžejní způsob řešení úpadku, tj. oddlužení, tak zjistíme, že pokud je oddlužení řešeno formou zpeněžením majetkové podstaty, tak do majetkové podstaty náleží majetek ve stejném rozsahu jako v konkursu, alespoň tedy co se majetku na počátku insolvenčního řízení týká neboli

„majetek, který patřil dlužníkovi k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 205 odst. 1), (v případě insolvenčního návrhu, který podal sám dlužník), nebo

„majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky předběžného opatření, kterým insolvenční soud zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem, majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku dlužníka“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 205 odst. 2), (v případě, že insolvenční návrh podal věřitel)

Avšak s tím rozdílem, že oproti konkursu sem již nenáleží majetek, který dlužník nabyt v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, tj. okamžikem, kdy došlo ke zveřejnění usnesení o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku.

Dlužno dodat, že novelou účinnou od 1. 1. 2014 bylo doplněno ustanovení § 406 odst. 2 písm. b) Ins.Z. tak, že insolvenční soud v rozhodnutí, jímž schvaluje oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, označí nejen majetek, který dle stavu ke dni vydání tohoto rozhodnutí náleží do majetkové podstaty, ale i nově oproti znění Ins.Z. v úpravě účinné do 31. 12. 2013 též majetek, který se stane součástí majetkové podstaty podle § 412 odst. 1 písm. b) Ins.Z.

Ustanovení § 412 Ins.Z. sice upravuje povinnosti, které má dlužník po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, ale od novelizace dopadají i právě na oddlužení řešeného formou zpeněžení majetkové podstaty. Podle tohoto ustanovení je povinností dlužníka, aby „hodnoty získané dědictvím, darem a z neúčinného právního úkonu, jakož i majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl, vydat insolvenčnímu správci ke zpeněžení a výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 412 písm. b), Oproti předchozímu znění Ins.Z. není novinkou jen, že toto ustanovení nyní dopadá i na oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, ale dochází i k rozšíření potenciálních zdrojů pro uspokojení nezajištěných pohledávek (majetek, který dlužník neuvedl v seznamu majetku, ač tuto povinnost měl) a též nově se zpeněžení tohoto majetku svěřuje do rukou samotného správce, přičemž nikde, a to ani ve vyhlášce č. 313/2007 Sb., není řešeno, jak je to s odměnou správce za toto zpeněžení (problematiku odměnění či neodměnění správce za takovéto mimořádné zpeněžení bude muset vypořádat až opět soudní praxe; v této souvislosti je možno sledovat insolvenční řízení sp.zn. KSPL 54 INS 31018 / 2012, v němž správce zpeněžil majetek, který dlužník nabyt v rámci dědictví po čas plnění oddlužení splátkovým kalendářem).

Zákonodárce tak v novém znění Ins.Z. od 1. 1. 2014 prokazatelně zamýšlel rozšířit potenciální majetek podléhající zpeněžení coby další zdroje příjmů pro věřitele nad rámec vymezený v § 398 odst.2 Ins.Z. (viz výše), avšak tento záměr promítl do Ins.Z. pouze rozšířením citovaného ustanovení § 406 odst. 2 písm. b),

kdy nejen, že odkázal na ustanovení týkající se oddlužení řešeného splátkovým kalendářem, ale též nešťastně uzákonil, že takový majetek, který dlužník získá až v průběhu oddlužení coby mimořádný příjem, soud označí již při schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, což je samozřejmě nesplnitelným požadavkem. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

3.9.2 Společné jmění manželů nacházejících se ve společném oddlužení

Podle § 205 odst. 3 Ins.Z. do majetkové podstaty patří i majetek, který se nachází ve společném jmění dlužníka a jeho manžela. Před novelizacemi Ins.Z. a Obč.Z. bylo za společné jmění dle § 143 - § 151 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník považováno jmění, které vzniklo dnem uzavření manželství a které bylo tvořeno majetkem nabytým některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, a dále závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání tohoto manželství. Nadto do SJM spadalo i to, co podnikatel získal v důsledku svého podnikání. Naopak do SJM nebylo možno zahrnout majetek získaný dědictvím či darem, dále majetek nabytý jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela; též ani věci, které podle své povahy slouží osobní potřebě jen jednoho z manželů; věci vydané v rámci předpisů o restituci majetku jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství anebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka; věci získané před uzavřením manželství, v neposlední řadě závazky, týkající se majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů a závazky, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z manželů bez souhlasu druhého manžela. Stanovený rozsah společného jmění manželů mohli manželé rozšířit nebo i zúžit, a to prostřednictvím smlouvy uzavřené formou notářského zápisu. Zákon též připouštěl změnit rozsah majetku a závazků tvořících již jejich společné jmění a dokonce i rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti.

V souvislosti s přijetím zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění došlo k určitým změnám v oblasti manželského majetkového práva. I podle NOZ je součástí společného jmění manželů „vše, co nabyl jeden z manželů nebo oba manželé společně za trvání manželství, a to včetně zisku z

výlučného majetku jednoho z manželů (zde se může jednat např. o čistý zisk z nájmu bytu, který vlastní pouze jeden z manželů).“ (Štrof et al. 2014, Společné jmění manželů, jeho rozsah a exekuce od 1. 1. 2014. In: epravo.cz [online]). Výjimky z tohoto režimu, který je NOZ označován jako zákonný, jsou pak stanoveny v § 709 odst. 1 NOZ. Součástí SJM podle tohoto ustanovení nejsou např. věci sloužící osobní potřebě jednoho z manželů nebo to, co nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví. NOZ „na jedné straně stanoví, že součástí společného jmění není to, co nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví, současně ale stanoví, že součástí společného jmění je zisk z toho, co náleží výlučně jednomu z manželů. I podle důvodové zprávy k OZ by tak měly být součástí společného jmění např. zisk z nájmu domu patřícího výlučně jednomu z manželů, ale nikoliv už příjmy do výše nákladů. Reálně by tak ovšem v tomto případě manžel vlastníci výlučně např. rodinný dům nezískal do výlučného vlastnictví nic a celý zisk by byl ve společném jmění. Stejně tak by dle pravidla o zisku náležícím do společného jmění zřejmě měly být součástí společného jmění úroky připisované k jistně uložené na účtu u peněžního ústavu, dividenda, apod. - manželovi jakožto výlučnému vlastníkovi by tak vždy zůstávala ve výlučném vlastnictví pouze původní majetková hodnota a nikoliv též zisk nabytý z této původní majetkové hodnoty.“ (Štrof et al. 2014, Společné jmění manželů, jeho rozsah a exekuce od 1. 1. 2014. In: epravo.cz [online]). NOZ sice nedisponuje ustanovením, podle něhož majetek nabytý jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela nepatří do společného jmění manželů. Nicméně lze tak dovozovat právě z ustanovení § 709 odst.1 písm.d). Společné jmění manželů není samozřejmě tvořeno jen aktivy, ale i pasivy. Která pasiva tvoří SJM (v rámci tzv. zákonného režimu), zodpovídá § 710, podle kterého jsou „součástí společného jmění dluhy převzaté za trvání manželství, ledaže

a) se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, nebo
b) je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.“ (Štrof et al. 2014, Společné jmění manželů, jeho rozsah a exekuce od 1. 1. 2014. In: epravo.cz [online]).

Největší změnou oproti právní úpravě účinné do 31. 12. 2013 tak je, že součástí společného jmění je i zisk z výlučného majetku jednoho z manželů a zároveň dluhy převzaté za trvání manželství, i přestože se týkají výlučného majetku jednoho z manželů, a to do výše zisku z tohoto výlučného majetku. (Štrof et al. 2014, Společné jmění manželů, jeho rozsah a exekuce od 1. 1. 2014. In: epravo.cz [online]).

V rámci oddlužení opět záleží, o jakou formu oddlužení se jedná. Každý způsob oddlužení operuje s otázkou zahrnutí SJM a jeho dispozicí odlišně. V oddlužení řešeném splátkovým kalendářem není SJM nijak dotčeno, nijak se tedy nevypořádává, neboť ani nezaniká. Naopak v oddlužení, které je řešeno zpeněžením majetkové podstaty, se na SJM vztahují účinky prohlášení konkursu. To znamená, že zaniká SJM a je nezbytné ho vypořádat postupem a podle pravidel upravených v § 269-276 Ins.Z. Zákon připouští dvě výjimky, resp. okolnosti, kdy SJM nezaniká. První výjimkou je situace, kdy závazky dlužníka jsou vyšší než majetek, který náleží do společného jmění manželů. V tomto případě se vypořádání neprovede a veškerý majetek se zahrne do majetkové podstaty (§ 274 Ins.Z.). Tou druhou je, pokud jde o oddlužení povolené na základě společného návrhu manželů podaného podle § 394 Ins.Z.

Otázkou je, jak by bylo postupováno v případě, kdy by manželé dlužníci, u nichž má jeden z manželů ve výlučném vlastnictví nemovitost, ale zároveň oba společný závazek zajištěný onou nemovitostí, podali společně insolvenční návrh na povolení oddlužení. Dejme tomu, že soud by jim vyhověl a schválil by jim společné oddlužení řešené splátkovým kalendářem. Do řízení by se s velkou pravděpodobností přihlásil i věřitel, u kterého mají dlužníci společný závazek zajištěný nemovitostí ve výlučném vlastnictví dlužníka (manžela). Tento věřitel má nezajištěnou pohledávku za dlužníci, resp. zajištěnou majetkem třetí osoby (v tomto případě majetkem manžela, který je zde považován za třetí osobu) a zároveň zajištěnou pohledávku u dlužníka. V této souvislosti je třeba říci, že soupis majetku třetích osob do majetkové podstaty připadá pouze v případě, že půjde o plnění z právních úkonů, jež jsou neúčinné přímo ze zákona nebo z právních úkonů, jejichž neúčinností se insolvenční správce žalobou úspěšně dovolal postupem podle § 235 Ins.Z. Neboli věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty ve vlastnictví třetích osob, jimiž jsou zajištěny pohledávky věřitelů za dlužníkem, se do majetkové podstaty neseписují, resp. insolvenční správce nemá

možnost plnění ze zajištění po třetích osobách vymáhat, a věřitel je oprávněn uplatnit práva z tohoto zajištění mimo insolvenční řízení.

Za staré právní úpravy účinné do 31. 12. 2013 by věřitel přihlásil nejspíš za každým dlužníkem pohledávku zvlášť, přičemž u dlužnice jako nezajištěnou a u dlužníka jako zajištěnou. K vypořádání SJM by nedošlo, neboť přichází na výběr pouze splátkový kalendář, nebo zpeněžení majetkové podstaty u dlužníků manželů, kteří podali společný návrh na povolení oddlužení, což ani jedno nezakládá zánik SJM. Správce by tak mimo jiné vytvořil soupis majetkové podstaty, kam by zcela jistě zahrnul i předmětnou nemovitost s označením a poznámkou, že se jedná o majetek ve výlučném vlastnictví dlužníka a nikoliv v SJM. Zároveň by přezkoumal pohledávky, přičemž by se musel vypořádat s tím, že věřitel přihlásil z opatrnosti, kdyby bylo společné oddlužení z nějakého důvodu zrušeno a každé vyloučeno k samostatnému řízení, svou pohledávku duplicitně s tím, že jednou jako zajištěnou a jednou jako nezajištěnou. Jelikož není možné, aby věřitelova pohledávka byla zařazena do splátkového kalendáře (jako nezajištěnou pohledávku) a zároveň aby k ní uplatňoval své zajišťovací právo, neboť by byla prolomena zásada poměrného uspokojení věřitelů (bez jakéhokoliv zvýhodňování některého z nich), musel by správce vyzvat věřitele ve smyslu § 188 odst.2 Ins.Z., aby vadu do 15 dnů od doručení opravil potud, o jaký typ pohledávky se jedná, co se jejího zajištění týče. Otázkou je, jak by tato situace vypadala za úpravy účinné od 1. 1. 2014, kdy se manželé, kteří podali společný návrh na oddlužení, považují za jednoho dlužníka a mají postavení nerozlučných společníků. Takový věřitel by musel podat pouze jednu přihlášku pohledávky a byl by nucen se vypořádat s tím, jaké pořadí k ní na přihlášce uplatní. Praxe poslední dobou se však ubírá tím směrem, že věřitelé přesto, že na dlužníky je pohlíženo jako na dlužníka jednoho a mají i jednu spisovou značku, přihlašují svou pohledávku duplicitně k jedné spisové značce, avšak jednou uvedou jen jméno dlužníka a jednou dlužnice.

Co se týká aktiv, které do výše popsaného rozsahu majetkové podstaty patří, nabízí ustanovení § 206 Ins.Z. jejich příkladný výčet, jde zejména o

- „peněžní prostředky,
- věci movité a nemovité,
- podnik (obchodní závod),
- soubor věcí a věci hromadné,

- vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů,
- akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva,
- obchodní podíl,
- dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné,
- dlužníková mzda nebo plat, jeho pracovní odměna jako člena družstva a příjmy, které dlužníkovi nahrazují jeho odměnu za práci, zejména důchod, nemocenské, peněžité pomoci v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výtěžku, náhrady poskytované za výkon společenských funkcí, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
- další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu.

Do majetkové podstaty patří dále příslušenství, přírůstky, plody a užitky majetku shora uvedeného.“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 206).

Naopak ustanovení § 207 a § 208 Ins.Z. vymezuje majetek, který do majetkové podstaty nepatří. Jedná se věci nezbytné potřeby. Podle § 207 odst. 1 Ins.Z. nenáleží do majetkové podstaty majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí, tedy věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Zde je nezbytné přihlídnout k § 322 odst. 2 OSŘ, který právě takový majetek definuje: běžné oděvní součásti; obvyklé vybavení domácnosti; snubní prsten a jiné předměty podobné povahy; zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě; hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zákona č. 110/2005 Sb., o životním minimu; zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník. Věci sloužící k podnikání dlužníka však vyloučeny z majetkové podstaty nejsou. Podle § 208 do majetkové podstaty též nenáleží účelově určený majetek, se kterým lze podle zvláštního předpisu naložit pouze způsobem, k němuž byl určen. Sem lze zařadit účelové dotace, návratné výpomoci ze státního rozpočtu, z Národního fondu, z

rozpočtu územního samosprávného celku nebo státního fondu; finanční rezervy vytvářené podle zvláštních předpisů; majetek ČNB, který byl na základě zvláštních dohod svěřen do správy jiné osobě; zboží propuštěné celním úřadem k dočasnému použití; majetek státu v rozsahu určeném zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]).

Speciální kategorií majetkové podstaty, zvláště v oddlužení, je zabavitelný příjem dlužníka. Pokud je řešeno oddlužení plněním splátkového kalendáře, tak v podstatě jediným aktivem, kterým je v řízení disponováno, je právě zabavitelná část příjmu dlužníka. Nebo paralelně vedle aktiv v podobě zajištěného majetku, mimořádného příjmu ve smyslu § 412 odst.1 písm.b) Ins.Z. nebo pohledávky dlužníka za dárce, pokud má uzavřenu darovací smlouvu či smlouvu o důchodu, která se stala běžnou praxí, jenž byla vzpomenua i v nové úpravě účinné od 1. 1. 2014 v § 392 odst.3 Ins.Z.

Do majetkové podstaty náleží zabavitelná část příjmu ve stejném rozsahu, v jakém z něho mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky podle § 279 odst. 2 OSŘ. Výše takto zabavitelné části mzdy se stanoví podle § 277 až 279 OSŘ tak, že „od mzdy se odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Výše takto srážených částek se vypočte podle podmínek a sazeb platných pro dlužníka v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje. Do takto zjištěné čisté mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou dlužník vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Nezapočítávají se však do ní částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách. Dále se odečte tzv. základní částka (způsob jejího výpočtu stanoví nařízením vláda České republiky – aktuálně nařízení vlády ČR č. 595/2006 Sb.). Z čisté mzdy, která zbývá po odečtení základní částky a která se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách, lze srazit k vydobytí nepřednostní pohledávky oprávněného jen jednu třetinu. Pro přednostní pohledávky se srážejí dvě třetiny. Rovněž ve prospěch majetkové podstaty se dlužníkovi zabavují výše uvedeným způsobem vypočtené dvě třetiny.“ (Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 277 - § 279).

V případě, kdy je řešen úpadek dlužníka, jenž nemá uzavřeno manželství, formou oddlužení plněním splátkového kalendáře, do majetkové podstaty patří zabavitelná část jeho příjmů v rozsahu popsaném výše. Pokud je řešeno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, tak příjmy, resp. jejich zabavitelná část nelze do majetkové podstaty zahrnout, poněvadž podle § 398 odst.2 Ins.Z. do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení. Jestliže se bude jednat o společné oddlužení manželů, tak se nemění nic na skutečnosti, že zabavitelné části příjmů dlužníků do majetkové podstaty nepatří. Nic by se neměnilo ani v případě, kdy by bylo schváleno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty jen jednoho z manželů, který by podal insolvenční návrh sám. Komplikace však nastávají v případě, kdy by bylo řešeno oddlužení plněním splátkového kalendáře. Samozřejmě pokud by oba manželé podali společný návrh na povolení oddlužení ve smyslu § 394a Ins.Z. podle nové úpravy nebo jejich řízení by bylo spojeno ke společnému projednání ve smyslu staré úpravy Ins.Z., tak by do majetkové podstaty náležely zabavitelné části z příjmů obou dlužníků manželů. Nejednotná praxe je však v případě, kdy insolvenční návrh podá jen jeden z manželů, kterému je posléze schváleno oddlužení plněním splátkového kalendáře. Zabavitelná část příjmu dlužníka, kterému bylo oddlužení schváleno, spadá do majetkové podstaty zcela jednoznačně a bez jakékoliv námitky. Co ale zabavitelná část příjmu manžela? Podle staré právní úpravy musel manžel dlužníka, jenž návrh na povolení oddlužení podává, tento návrh spolupodepsat, čímž dal najevo, že souhlasí s oddlužením manžela a že se zavazuje poskytovat po celou dobu splátkového kalendáře na uspokojení závazků ze SJM plnění v obdobném rozsahu, v jakém jsou postíženy příjmy dlužníka, a podrobit se tomuto oddlužení i co do plnění ostatních povinností, k nimž je jinak zavázán jen dlužník. K tomuto Vrchní soud ve svém Usnesení sp.zn. KSLB 76 INS 12605/2010, 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011 konstatoval, že „věřitel mající pohledávku za oběma manželi, ji může vymáhat nejen z výlučného majetku manžela, ale i z veškerého majetku náležejícího do trvajících SJM tohoto manžela a dlužníka (připomeňme, že v oddlužení řešeného plněním splátkového kalendáře SJM nezaniká). Stejný postih může vést věřitel i pro přiznanou pohledávku vůči manželu dlužníka, z níž sice byl obligačně zavázán jen tento manžel, jde však o pohledávku vzniklou za trvání manželství, pro kterou majetek tvořící SJM postihnout lze (viz § 262a odst. 1 o.s.ř.).“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29.

6. 2011). V tomto rozhodnutí se Vrchní soud v Praze též vyjádřil k otázce, zda-li do SJM patří i právě zde inkriminovaný příjem manželů. Soud se vyslovil tak, že „mzdový (platový) nárok manžela povinného součástí SJM není. Naproti tomu vyplacená mzda nebo plat již je součástí SJM a podle okolností ji lze postihnout např. při výkonu rozhodnutí prodejem movité věci (soupisem peněz v hotovosti) anebo typicky příkázáním jiných majetkových práv podle § 320 o.s.ř., jestliže by již šlo o vyplacenou mzdu či plat, který má manžel povinného uložený na účtu u banky.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011). V duchu tohoto názoru by měla zabavitelná část příjmu dlužníka manžela též náležet do majetkové podstaty, neboť manžel dlužníka svým podpisem na návrhu svého manžela proklamoval vůli podílet se na oddlužení ve stejném rozsahu jako dlužník, a to majetkem, který náleží do SJM, kam příjem, jak jsme zjistili názorem podpořeným Vrchním soudem, patří.

Nic by na tom neměnilo ani to, kdyby návrh dlužníka nebyl podepsán jeho manželem, a to ani z pohledu dnešní úpravy, kdy se na návrhu dlužníka již podpis jeho manžela nevyžaduje (§ 392 odst.3 Ins.Z). Schválením oddlužení formou plnění splátkového kalendáře totiž SJM nezaniká, naopak stále trvá a náleží do něj, jak již bylo několikrát zmíněno, i příjem obou manželů. Tento výklad byl reflektován i ze stran některých soudců insolvenčních soudů, kdy v usnesení o schválení oddlužení mimo jiné stanovily i povinnosti pro dlužníka manžela, resp. plátcům jeho příjmů, a totiž že mají strhávat a správci vyplácet srážky ze mzdy v rozsahu, v jakém z něho mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Není s podivem, že se lze setkat se soudci, kteří právě takto přistupují v otázce příjmů dlužníka manžela a též se soudci, a to v drtivé většině, kteří stanoví povinnost platit zabavitelnou částku pouze tomu dlužníku, který podal insolvenční návrh.

Přesto, že někteří soudci stanovili výše zmíněnou povinnost pro plátce příjmů dlužníka manžela, tak v praxi se toto opatření neseťkalo vlastně s žádným úspěchem. Sami soudci totiž nebyli přesvědčeni o správnosti zahrnutí příjmů dlužníka manžela mezi zdroje uspokojování nezajištěných věřitelů v rámci splátkového kalendáře dlužníka, což vyústilo v to, že manžel dlužníka, jenž sám nepodal insolvenční návrh, se může na oddlužení svého manžela podílet tím, že bude dobrovolně poskytovat pro věřitele zabavitelnou část svých příjmů a zároveň naplňovat i ostatní povinnosti, ke kterým je zavázán dlužník, čímž mu

bude též dána možnost na konci splnění oddlužení dosáhnout osvobození od zbytků dluhů ve smyslu § 414 Ins.Z. Tento současný stav založený na dobrovolnosti podílení dlužníkovy manželky je podpořen i judikaturou, a to právě i zmíněným Usnesením Vrchního soudu v Praze č.j. KSLB 76 INS 12605/2010, 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011.

4. ZÁVĚR

Práce naskytla pohled v širší perspektivě na problematiku společného oddlužení manželů coby právního institutu spadajícího do insolvenčního práva. Účelem insolvenčního práva, které je upraveno Zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), je řešení dlužníkovy úpadku či hrozícího úpadku tak, aby byly uspořádány jeho majetkové vztahy k osobám dotčeným těmito krizovými jevy, především tedy k jeho věřitelům. (Kozák et al. 2008, s. 5 – 8). Cílem insolvenčního řízení, jehož účastníky jsou ve smyslu § 94 odst. 2 OSŘ dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku, je co nejvyšší, ale zásadně (na rozdíl např. od exekuce nebo likvidace) poměrné uspokojení dlužníkových věřitelů. (*Praktický průvodce insolvenčním řízením* [online]). Insolvenční řízení jsou protkána zásadami, na kterých tato řízení stojí. Jsou jimi např. zásada spravedlivosti řízení, nebo-li zákaz nespravedlivého poškozování či nedovoleného zvýhodňování účastníků řízení; princip co nejvyššího uspokojení věřitelů, zásada rovných (rovnocenných) možností věřitelů, jež je vyjádřena i v čl. 96 odst. 1 Ústavy. Aby vůbec mohlo insolvenční řízení proběhnout, je obligatorním předpokladem, aby byl zde dán a zároveň osvědčen úpadek dlužníka. Insolvenční zákon ve svém § 3 stanoví, že o úpadek se jedná, je-li dlužník v tzv. platební neschopnosti či předlužen. O předlužení lze hovořit pouze v souvislosti s dlužníkem, který je právnickou osobou či fyzickou osobou podnikatelem, zároveň disponuje více věřiteli a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Naopak v úpadku ve formě platební neschopnosti se může nacházet kterýkoliv dlužník, jenž samozřejmě není vyňat z osobní působnosti zákona (např. stát, územní samosprávný celek, veřejná vysoká škola a další subjekty taxativně určené v § 6 Ins.Z., a který disponuje stejně jako o předlužení pluralitou věřitelů a zároveň peněžitými závazky s dobou splatnosti delší než 30 dnů, které není schopen plnit. K problematice znaků úpadku lze odkázat na soudní rozhodnutí jako např. Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 78 INS 11575/2010, 29 NSČR 13/2011-A ze dne 27. 10. 2011, nebo Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008, 1 VSPH 165/2008-A ze dne 21. 11. 2008.

Osvědčený úpadek je možno řešit třemi možnými způsoby, a to buď konkursem (§§ 244 – 315 Ins.Z.) jako likvidační formou za situace, kdy dlužník již fakticky nepodniká, a v jehož rámci se věřitelé uspokojí z výtěžku zpeněžení

majetkové podstaty dlužníka; nebo reorganizací (§§ 316 – 364 Ins.Z.) určenou pro podnikatele, přičemž jejím smyslem je zachovat provoz dlužníkovy podniku za postupného uspokojování pohledávek věřitelů (Richter, 2008); nebo v neposlední řadě oddlužením (§§ 389 – 418 Ins.Z.) určeným pro právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo pro fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání., kdy dlužník splatí pouze část svých dluhů s tím, že zbývající část dluhů zaniká. S jistotou lze říci, že právě oddlužení je novým fenoménem insolvenčního práva a v posledních zhruba třech letech zaznamenalo neuvěřitelný „boom“, kdy se počet podaných insolvenčních návrhů zněkolikanásobil (od roku 2008, od kdy je v účinnosti insolvenční zákon, se počet takovýchto návrhů znásobil takřka sedmkrát). Aktivní legitimace na podání návrhu na povolení oddlužení je dána pouze dlužníku, a to dlužníku, který je právnickou osobou, která není podle zákona považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání; nebo dlužníku, který je fyzickou osobou, jenž nemá dluhy z podnikání. Dluh z podnikání není absolutní překážkou pro řešení úpadku dlužníka oddlužením, neboť zákon připouští, že je možno žádat o povolení oddlužení, pokud s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku (z titulu podnikání) jde; nebo jde-li o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d); anebo jde-li o pohledávku zajištěného věřitele. (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 389 odst. 2). Otázka přípustnosti povolení oddlužení ve vztahu ke dluhům pocházejících z podnikání je velmi vrtkavá, neboť existuje řada judikátů, jako např. Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 45 INS 5443/2009, 1 VSPH 730/2009-B ze dne 15. 1. 2010, kde se soud vyjádřil, že není povoleno dlužníkovi se domáhat povolení oddlužení, pokud disponuje závazky pocházejících z podnikání. Na druhou stranu však v praxi je současný trend takový, že dluhy z podnikání nebrání podání návrhu na povolení oddlužení a jeho následnému schválení – viz např. insolvenční řízení sp.zn. KSUL 79 INS 35539 / 2013; či sp.zn. KSPL 27 INS 15693 / 2013, kde dlužník disponuje takovýmito dluhy dokonce ve výši 37,76 %, tedy v míře nikoliv marginální. Oddlužení je možno řešit dvěma způsoby, a to zpeněžením majetkové podstaty a plněním splátkového kalendáře. Zpeněžení majetkové podstaty je vedeno v duchu stejných účinků, které se vztahují na prodej majetku v konkursu a postihuje pouze majetek náležející dlužníkovi v době schválení oddlužení, popř. i majetek uvedený v § 412

odst. 1 písm. b) Ins.Z. Takový majetek je zpeněžen buďto veřejnou dražbou, nebo prodejem mimo dražbu či prodejem podle ustanovení OSŘ o výkonu rozhodnutí. V praxi však naprosto převažuje oddlužení plněním splátkového kalendáře, jenž spočívá v tom, že „dlužník musí po dobu pěti let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo exekuci uspokojeny přednostní pohledávky“ (Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), § 398 odst. 3), a to podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře. Oba možné způsoby řešení oddlužení jsou zakončené, pokud dlužník plní včas a řádně své povinnosti, osvobozením od placení závazků, jež zůstaly po splnění oddlužení neuspokojeny. Osvobození sice neznamená, že závazky z pohledu dlužníka zanikají, ale dlužník není již povinen je plnit a stávají se tedy vůči němu nevykonatelnými (získávají podobu naturálních obligací) – viz Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 NSČR 6/2008 ze dne 29. 9. 2010; resp. Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010.

Společné oddlužení manželů, jak už samotný název napovídá, se týká výhradně úpadku dlužníka řešeného právě oddlužením. Jedná se o institut nedlouho zakotvený přímo v insolvenčním zákoně. Do 31. 12. 2013 totiž tento institut v dosavadní zákonné úpravě absentoval a vycházel pouze ze soudní praxe, kdy byly samostatné insolvenční návrhy každého z manželů spojovány k jednomu společnému projednání ve smyslu § 112 odst. 1 OSŘ, který se podle ustanovení § 7 Ins.Z. pro insolvenční řízení použije přiměřeně, pokud zvláštní úprava Ins.Z. nestanoví jinak. Tato novelizace provedená zákonem č. 294/2013 Sb. vnesla do insolvenčního práva několik nových ustanovení, principů, ale i rozkolů s dosavadní právní úpravou.

Za dřívější úpravy musel každý z manželů podat vlastní návrh na povolení oddlužení s tím, že soud oba návrhy manželů společně posoudil, projednal a společně o nich rozhodl v jejich jediném společném řízení završeném schváleným společným oddlužením obou manželů, tedy i případným společným splátkovým kalendářem či společným zpeněžením majetkové podstaty, za zákonem stanovených podmínek. Tento postup byl vytvořen na základě zcela konstantních soudních rozhodnutí, např. Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPH 40 INS 10341/2010, 3 VSPH 325/2011-B

ze dne 19. 4. 2011, jenž zevrubně popisuje pravidla společného oddlužení manželů za účinnosti právní úpravy účinné do 31. 12. 2013. Předmětná novelizace však přináší nový § 394a Ins.Z., ve kterém je zakotven institut společného oddlužení manželů, kteří mohou podat svůj návrh na společném formuláři a pokud tak neučiní, tak jejich insolvenční řízení již nelze nikdy spojit. Novelizace zároveň vnesla do insolvenčního zákona právní postavení manželů dlužníků, podle které mají manželé "po dobu trvání insolvenčního řízení o tomto návrhu a po dobu trvání účinků oddlužení postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka, přičemž pro účely případného oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí nevyvratitelná právní domněnka, že všechn jejich majetek (i případný výlučný) náleží do jejich společného jmění manželů.

Za staré právní úpravy nejednou došlo k situaci, kdy se manželé nacházející se v společném (spojeném) oddlužení rozvedli. V takovém případě z počátku soud jejich společné řízení rozpojil do dvou samostatných řízení (viz např. insolvenční řízení sp.zn. KSPL 29 INS 7848/2012 a KSPL 29 INS 7850/2012) s tím, že vydal nový splátkový kalendář pro každého z nich, když v obou zůstala zachována celková výše přihlášených a zjištěných pohledávek jejich věřitelů. Do té doby společně splacená část byla rozdělena na dvě poloviny a povinnost uhradit alespoň 30 % svých závazků měl každý z dlužníků sám. Později však Vrchní soud v Praze 1 č.j. VSPH 2233 / 2013 – B – 35 ze dne 3. 2. 2014 konstatoval, že v průběhu schváleného oddlužení probíhajícího ve spojeném insolvenčním řízení manželů dlužníků není rozvod jejich manželství důvodem k vyloučení věci jednoho z manželů k samostatnému projednání (a ke změně schváleného oddlužení), a není to ani sám o sobě důvod ke zrušení schváleného oddlužení. Jak již bylo zmíněno, za současné právní úpravy je na manžele ve společném oddlužení nahlíženo jako na jediného dlužníka, a tak je zřejmé, že právní událost, jako je rozvod dlužníků, nemá žádný vliv na jejich společné řízení.

Další právní událostí může být úmrtí jednoho z manželů dlužníků. K takovéto situaci se Vrchní soud ve svém Usnesení sp. zn. KSUL 41 INS 14739/2010, 3 VSPH 574/2011-B ze dne 9. 9. 2011 vyjádřil tak, že v případě úmrtí jednoho z manželů ve společném oddlužení manželů, by měl soud prvního stupně nejprve ze společného řízení insolvenční věc pozůstalého vyloučit k samostatnému řízení a insolvenční řízení ve věci zemřelého dlužníka zastavit dle

§ 107 odst. 5 OSŘ. V insolvenčním řízení pozůstalého je pak možno pokračovat až poté, co je ukončeno dědické řízení zemřelého, v jehož rámci bude vypořádáno i společné jmění manželů, které úmrtím jednoho z manželů zaniklo. Opět se jedná o situaci, která se týká právní úpravy účinné do 31. 12. 2013, tedy kdy insolvenční návrh na povolení oddlužení byl podat každým z manželů zvlášť a jejich řízení byla poté spojena do jednoho. Za účinnosti aktuální právní úpravy se lze důvodně dovodit, že ani tato okolnost nebude mít vliv na probíhající řízení, neboť na manžele dlužníky je nahlíženo jako na dlužníka jednoho.

Též neméně častým jevem je, že insolvenční návrh na povolení oddlužení podal jen jeden z manželů dlužníků. Ať už z domnělé vypočítavosti či nevědomosti takto podaný insolvenční návrh jen jedním z manželů má ve skutečnosti převážně negativní účinky, nezáležíc zda-li se tak stalo za staré právní úpravy či té aktuální. Pokud je oddlužení podroben jen jeden z manželů, pak „může dosáhnout osvobození od zbytku dluhů jen tento manžel-dlužník. To znamená, že dosáhl-li takový dlužník po úspěšném završení splátkového kalendáře přiznání osvobození, pak jeho věřitelé sice vůči němu již nemohou v soudním či jiném řízení úspěšně uplatnit svoji pohledávku (či její neuspokojenou část), na niž se dlužníkově osvobození vztahuje, mohou ji však uplatnit vůči manželu dlužníka, jestliže šlo o jejich společný závazek, tedy takový, který byli povinni splnit oba, ať již solidárně nebo subsidiárně, např. při ručení jednoho z manželů za závazek druhého.“ (Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011).

Všechna společná oddlužení manželů mají společné to, že se v menší či větší míře dotýkají jejich majetku, v tomto případě majetku tvořící společné jmění manželů. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník stanoví, že z pohledu aktiv je společné jmění manželů tvořeno vším, co nabyl jeden z manželů nebo oba manželé společně za trvání manželství, a to včetně zisku z výlučného majetku jednoho z manželů (samozřejmě pokud si manželé nesmluví jinak, či vyjma věcí, které společné jmění ze zákona netvoří - § 709 odst. 1). V oddlužení řešeném splátkovým kalendářem není společné jmění nijak dotčeno, nijak se tedy nevypořádává, neboť ani nezaniká. Naopak v oddlužení, které je řešeno zpeněžením majetkové podstaty, SJM zaniká a je nezbytné ho vypořádat (dvěma výjimkami jsou ty případy, kdy závazky dlužníka jsou vyšší než majetek, který náleží do společného jmění manželů; nebo pokud jde o oddlužení povolené na

základě společného návrhu manželů podaného podle § 394 Ins.Z.). Příkladný výčet aktiv náležejících do majetkové podstaty nabízí § 206 Ins.Z. (peněžní prostředky, věci movité a nemovité, podnik, soubor věcí a věci hromadné, vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů, akcie, směnky, šeky nebo jiné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je nutné k uplatnění práva, obchodní podíl, dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné, dlužníková mzda nebo plat, jeho pracovní odměna jako člena družstva a příjmy, které dlužníkovi nahrazují jeho odměnu za práci, zejména důchod, nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výdělků, náhrady poskytované za výkon společenských funkcí, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, další práva a jiné majetkové hodnoty, mají-li penězi ocenitelnou hodnotu).

Při snaze o pochopení mechanismu fungování společného oddlužení manželů je nutné stavět na teoretických základech, které se tato práce mimo jiné snaží nabídnout. Pro hlubší analýzu samotné problematiky společného oddlužení manželů byly nápomocny reálné insolvenční případy ozvláštněné určitou specifickou právní okolností či událostí, které tvoří meritum samotné práce. Zevrubnost rozboru těchto aspektů a jejich účinků na řízení je tvořena ve světle judikátů především Vrchních soudů. Soudní rozhodnutí nejen soudů, ale i soudců samotných jsou bohužel často v rozporu a v praxi je tak možno vysledovat, že určité záležitosti v insolvenčním řízení jsou řešeny naprosto diametrálně odlišně, což zcela jistě není žádaným jevem. Bude tak zajímavé sledovat, jestli v budoucnu bude docházet k určité konstantnosti a konvergenci soudních rozhodnutí ve všech oblastech insolvenčního práva.

5. RESUMÉ

The topic of this diploma thesis is Common debt relief of spouses. This legal institute belongs to insolvency law, which is the one of the many branches of the commercial law. The meaning of the insolvency law is the solution of the debtor's bankruptcy or imminent bankruptcy so that their property relations to the concerned persons were sorted out. The basic principal of the insolvency proceedings is the highest and at the same time relative satisfaction of debtor's creditors. The insolvency law offers three possible ways solution of debtor's bankruptcy. The first option is bankruptcy, which represents the terminal option in the situation when the debtor is not actively running the business and the creditor's requests are satisfied by debtor's assets. The second option is the reorganization, which is intended for active businesses. In this option the requests of creditors are fulfilled gradually. The final option is the debt relief. The debtor has to repay only a portion of his debts. If he meets legal requirements, he is relieved from the rest of his debts. Common debt relief of spouses is legal institute of insolvency law, which used to be created only by judicial practice and at this time is established by the Insolvency act. It is a situation, in which the spouses have decided to solve their debts in the common proceeding. Common debt relief of spouses brings many specific situations compared to debt relief of individuals. The spouses submit an insolvency proposal on common form and have a status of inseparable partners. This means that in case they get divorced this legal fact doesn't affect their proceeding. The same applies in case of demise of any of the partners (opposite to the former legislation according to which their common proceeding had to be separated in to two individual proceedings). In case both of the spouses want to be relieved from the rest of their debts they both have to go through the insolvency proceeding. The insolvency proceeding is quite complicated and is still interpreted by the later decisions of the courts. It will be interesting to watch how the courts will decide in specific cases which the insolvency proceeding brings.

6. SEZNAM LITERATURY

A) Knižní:

DAVID, Ludvík. *Občanský soudní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-460-4.

KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 1.vyd. Praha: C.H.Beck, 2008. 1076 s. ISBN 978-80-7179-595-7.

KOZÁK, Jan; BUDÍN, Petr; DADAM, Alexandr; PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 928 s. ISBN 978-80-7357-375-1.

RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1.vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

B) Elektronická:

Praktický průvodce insolvenčním řízením [online]. Praha: Verlag Dashöfer, nakladatelství, spol. s r.o., ©2014. Poslední změna 1. 5. 2014 [cit. 1. 5. 2014]. Dostupné z: <http://www.dashofer.cz/>

ŠTROF, Michal; KRÁLOVÁ, Michala. *Společné jmění manželů, jeho rozsah a exekuce od 1. 1. 2014*. In: epravo.cz [online]. 16. 7. 2014 [cit. 16. 7. 2014]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/spolecne-jmeni-manzelu-jeho-rozsah-a-exekuce-od-1-1-2014-94803.html>

C) Zákony a nařízení:

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu
Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách
Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně využití nerostného bohatství
Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Zákon č. 2/1993 Sb. - Listina základních práv a svobod
Zákon č. 312/2006, o insolvenčních správcích
Nařízení vlády ČR č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)

D) Judikatura:

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2444/10 ze dne 2. 12. 2010

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSOS 34 INS 625/2008, 29 NSČR 3/2009 ze dne 21. 4. 2009

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008, 29 NSCR 1/2008-A ze dne 27. 1. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 77 INS 4542/2008, 29 NSČR 17/2009-A ze dne 26. 9. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 31 INS 156/2008, 29 NSČR 6/2008 ze dne 29. 9. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSOS 22 INS 1108/2008, 29 NSČR 10/2009-A ze dne 2. 12. 2010

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008, 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSBR 24 INS 1826/2010, 29 NSČR 14/2012-A ze dne 28. 3. 2011

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSPH 39 INS 4221/2008, 29 NSČR 20/2009 ze dne 31. 3. 2011

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 78 INS 11575/2010, 29 NSČR 13/2011-A ze dne 27. 10. 2011

Usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. KSPA 44 INS 9571/2010, 29 NSČR 54/2011 ze dne 29. 2. 2012

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. MSPH 88 INS 7327/2009, 29 NSČR 38/2010-A ze dne 1. 3. 2012

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. KSPL 27 INS 5504/2011, 29 NSČR 39/2012 ze dne 26. 6. 2012

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSHK 40 INS 2900/2008, 1 VSPH 165/2008-A ze dne 20. 11. 2008

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSCB 27 INS 3617/2008, 1 VSPH 351/2009-A, 1 VSPH 307/2009-B, 1 VSPH 350/2009-B ze dne 25. 6. 2009

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSUL 45 INS 5443/2009, 1 VSPH 730/2009-B ze dne 15. 1. 2010

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPA 48 INS 6473/2009, 3 VSPH 202/2010-B ze dne 16. 4. 2010

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSUL 70 INS 2745/2010, VSPH 464/2010-B-11 ze dne 22. 6. 2010

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSHK 45 INS 8999/2009, 3 VSPH 535/2010-B ze dne 24. 8. 2010.

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 76 INS 8711/2009, 3 VSPH 1090/2010-B ze dne 4. 1. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. MSPH 99 INS 11552/2008, 3 VSPH 988/2010-A ze dne 22. 2. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPH 40 INS 10341/2010, 3 VSPH 325/2011-B ze dne 19. 4. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSHK 45 INS 8999/2009, 3 VSPH 334/2011-P7-9 ze dne 6. 5. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPH 41 INS 4795/2010, 3 VSPH 237/2011-B ze dne 1. 6. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSLB 76 INS 12605/2010, 3 VSPH 76/2011-A ze dne 29. 6. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSUL 41 INS 14739/2010, 3 VSPH 574/2011-B ze dne 9. 9. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. MSPH 79 INS 13772/2010, 3 VSPH 521/2011-A ze dne 16. 11. 2011

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSUL 77 INS 5079/2011, 3 VSPH 1139/2011-B-34 ze dne 6. 3. 2012

Usnesení Vrchního soudu v Praze sp.zn. KSPL 29 INS 1691/2011, 1 VSPH 1091/2012 ze dne 17. 09. 2012

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem sp.zn. 45 ICm 1417/2010 ze dne 6. 12. 2010

Usnesení Krajského soudu v Praze č.j. KSPH 39 INS 13224/2011 – B – 8 ze dne 24. 1. 2012

Usnesení Krajského soudu v Praze č.j. KSPH 39 INS 13224/2011 – B – 28 ze dne 25. 3. 2013

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7848 / 2012 – A – 7 ze dne 18. 4. 2012

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7850 / 2012 – A – 7 ze dne 18. 4. 2012

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7848 / 2012 – A – 11 ze dne 30. 5. 2012

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 6 ze dne 17. 9. 2012

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 11 ze dne 29. 7. 2013

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7848/2012 – B – 12 ze dne 29. 7. 2013

Usnesení Krajského soudu v Plzni sp.zn. KSPL 29 INS 7850/2012 – B – 3 ze dne 29. 7. 2013

Usnesení Krajského soudu v Praze sp.zn. KSPH 37 INS 7142/2012 – B – 25 ze dne 20. 5. 2013

E) Insolvenční řízení:

insolvenční řízení sp.zn.: KSPH 39 INS 13224/2011

insolvenční řízení sp.zn.: KSPL 54 INS 31018 / 2012

insolvenční řízení sp.zn.: KSPL 29 INS 7848 / 2012

insolvenční řízení sp.zn.: KSPL 29 INS 7850 / 2012

insolvenční řízení sp.zn.: KSPH 37 INS 7146 / 2012

insolvenční řízení sp.zn.: KSUL 79 INS 35539 / 2013